

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/IV

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga št. 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Avstrija priključena Nemčiji

Dunaj se je slovesno poklonil svojemu vladarju Hitlerju Danes velika vojaška parada združene armade

»Avstrija je dežela nemške države.« S tem vuhoparnim kratkim stavkom ustavnega zakona, ki je bil objavljen dne 13. marca na Dunaju, podpisano od zadnje avstrijske vlade, in še istega dne uzakonjen in uveljavljen za vso veliko nemško državo v Berlinu, je prenehala obstajati Avstrija. Prenehala obstajati je skoraj premalo povedano, kajti ime Avstrije je tako popolnoma izbrisano, da vhaia ta dežela v okvir Nemčije celo pod novim imenom »Ostmark«. Od Avstrije, katere ime je skozi stoletja obvladalo zgodovino Evrope, ne ostane ničesar več kakor zgodovinski spomini. Dunaj pa, ki je bil stoletja prestolnica mogočnega imperija, začena novo dobo prestonice pokrajine velike Nemčije, ki ima svoj sedež v Berlinu.

Dogodki, ki označujejo ta veliki zgodovinski trenutek, so se razvijali s tolikšno brzino, in v tako izrednih okoliščinah, da bo treba zgodovinarju časa in odmaknjenega razgleda, da bo pravilno zajel in presodil njihov pomen. Tako hitro so prišli na svetovno pozornost in oddrveli mimo, da se evropska ljudstva niti zavedla niso, kako velika je zgodovina, ki jo mrzlično preživljajo. Udarci je sledil udarac, hitro, smotreno, odločno in v Evropi je bilo ene države manj. Čez vso srednjo Evropo pa je legla velika zedinjena Nemčija s 75 milijoni prebivalcev, ki sega od Severnega morja pa do grebena Karavank z razgledom doli na Jadransko morje. Premotrimo še enkrat te dogodke, da si bomo zapomnili vsaj dejstva, ki označujejo ta pomembni prehod v novo dobo.

Dne 12. februarja je bil v Berchtesgaden med kanclerjem Hitlerjem in kanclerjem dr. Schuschniggom razgovor, posledica katerega so bile daljnosežne odredbe. V notranji politiki Avstrije so nastopile usodne spremembe, narodni socializem je dobil zakonit obstoj in sodelstvo pri vladi. Oba kanclerja, Hitler dne 20. februarja, in Schuschnigg dne 24. februarja, sta v velikih govorih obrazložila pomen in obseg svojega dogovora. Dne 9. marca je Schuschnigg, da bi ugodil nemški želji po plebiscitu, odredil, da bo avstrijsko ljudstvo glasovalo dne 13. marca o tem, če hoče biti samostojno ali ne. Dva dni kasneje, 11. marca sta prišli iz Berlina zaporedno dve ultimativni zahtevi na naslov dunajske vlade, naj plebiscit odloži in naj Schuschnigg kot kancler odstopi. Te zahteve so bile podprte z nabiranjem nemških čet ob avstrijski meji. Schuschnigg je istega večera tudi odstopil in je zvečer predsednik Miklas zaradi vzdrževanja javnega reda moral imenovati za kanclerja Hitlerjevega zaupnika Seyss-Inquarta, ki je takoj naprosil nemško vlado, naj pošlje svojo oboroženo silo v Avstrijo, da pomaga preprečiti nerede. V soboto, dne 12. februarja je nemška armada vkorakala v Avstrijo in jo postopno zasedala, na Dunaj pa so prišli najvišji politični, vojaški in strankini voditelji iz Nemčije. Poglavar Nemčije Hitler je istega večera, bil že v Linzu, kjer ga je sprejela avstrijska vlada, medtem ko je bil Miklas še vedno predsednik države. V nedeljo, dne 13. marca je prešla vsa oblast v Avstriji v roke narodnosocialistične stranke in je zvečer predsednik Miklas odstopil ter so v skladu z ustavo prešle njegove oblasti v roke kanclerja Seyss-Inquarta in njegove vlade, ki je v večernih urah proglasila priključitev Avstrije k nemški državi. S tem je nemški kancler Hitler dejansko postal vladar čez Avstrijo ter je to dejstvo tudi takoj uzakonil z nemškim državnim zakonom. Na Dunaju je bil sprejet že kot vladar, ki je prišel na obisk v priključeno »Ostmarko«.

Iz navedenega sledi, da se je nemška vlada pri razpletu avstrijskega vprašanja skrbno držala zakonitega postopka in si tako dala mednarodnopravni oslon, da priključitev Avstrije k Nemčiji ni nikakršna kršitev obstoječega pravnega položaja in torej ne briga nobene druge države, ker je notranja zadeva Nemčije in Avstrije. Tega stališča se je takoj tudi poslužila, ko je zavrnila besedni protest Francije in Anglije proti vkorakanju nemške oborožene sile na avstrijska tla, češ da nemška armada ni svojevoljno prešla avstrijsko mejo, ampak je bila poklicana od zakonite avstrijske vlade.

Poučno je ob zatonu neodvisne Avstrije razmišljanje o nešteti jamstvih, ki so jih avstrijske vlade zaporedno dobivale od vesil — da niti ne omenimo Zveze narodov, kjer je to poročstvo s posebno slovesnostjo zapisano — kakor tudi o tem, koliko so takšna slovesna jamstva na mednarodnem področju ta kak narod ali državo vredna. Sodeč po zadržanju vesil zadnjih 20 let prav v avstrijskem vprašanju bi bilo pričakovati, da bodo skušale posredovati v prilog avstrijske neodvisnosti. Zgodilo se je nasprotno. Avstrija je postala del nemške države ob popolnem molčanju vesil. To bo zgodovina brez dvoma zapisala pod datum 11. marca 1938.

Zgodovinski zakoni

Dunaj, 14. marca. AA. DNB. Uradno je bil objavljen ustavni zakon o zedinjenju Avstrije z Nemčijo. Zakon določa naslednje:

§ 1. Avstrija je dežela nemškega rajha;
§ 2. v nedeljo, dne 10. aprila, bo svobodni in tajni plebiscit vseh nad 20 let starih nemških mož in žensk o zopetnem zedinjenju z Nemčijo;
§ 3. odločila bo večina oddanih glasov;
§ 4. dopolnila o izvedbi tega plebiscita bodo objavljena z naredbo;
§ 5. § 1. ta zvezni ustavni zakon stoji v veljavo na dan proglasitve;
§ 2. izvedba zakona je poverjena zvezni vladi.
S tem se potrjuje, da je ta zakon veljaven v smislu ustave.

Podpisani: Seyss-Inquart, Gleise Horstenau, Wolf, Hueber, Mengin, Jury, Neumayer, Reinthaler, Fischböck.

Berlin 14. marca. AA. DNB: Zastopnikom tiska je večeraj Göbbels objavil naslednji zakon: Zakon o ponovni priključitvi Avstrije k Nem-

čiji z dne 13. marca 1938 je objavljen in je nemška vlada izdala zakon, ki proglašja:

§ 1. zvezni ustavni zakon, ki ga je objavila avstrijska vlada o ponovnem priključku Avstrije k Nemčiji z dne 13. marca 1938 postaja s tem nemško državno pravo. (Nato sledi besedilo zakona zvezne vlade.)

§ 2. zakonov, ki se jih sedaj poslužuje Avstrija, ostanejo še v veljavi. Zakoni nemškega rajha se bodo uporabljali kasneje, in sicer na ukaz vodje in državnega kanclerja oziroma ministrov, ki jih bo on pooblastil.

§ 3. notranji minister je pooblaščen, da odredi posameznim ustanovam vse potrebno za izvajanje tega zakona.

§ 4. ta zakon stoji v veljavo na dan proglasitve, to je dne 13. marca 1938.

Bürckel, šef stranke v Avstriji

Linz 14. marca. AA. DNB. Vodja rajha in državni kancler je izdal naslednje povelje:

1. ukazujem oblastnemu vodji za saarsko in falško oblast Bürckelu, da naj znova organizira narodnosocialistično stranko v Avstriji;

2. pokrajinski vodja Bürckel mora kot komisar stranke v Avstriji pripraviti plebiscit;
3. pokrajinskemu voditelju Bürckelu sem dal pooblastilo, da odredi vse potrebno in da s polno odgovornostjo izvede vse potrebno. Podpis: Hitler.

Obe armadi združeni

Vodja rajha in vrhovni poveljnik vojske je snoči odredil naslednje:

1. avstrijska zvezna vlada je z zakonom odredila ponovno združitve Avstrije z Nemčijo; nemška vlada je z zakonom, ki nosi današnji datum, priznala ta sklep;

2. na temelju tega je avstrijska zvezna vojska kot del nemške vojske od danes naprej pod mojim poveljstvom;

3. poveljstvo nad nemško vojsko v mejah Avstrije izročam pehotnemu generalu v. Bocku, poveljniku osme armade;

4. vsi člani dosedanje avstrijske zvezne vojske morajo položiti prisego meni kot svojemu vrhovnemu poveljniku. Pehotni general von Bock bo takoj izdal potrebna povelja. — Adolf Hitler.

Hitler na Dunaju

„Nemčije ne bo nikdo več razdelil“

Dunaj, 14. marca. c. Vodja nove združene Nemčije Hitler je prišel popoldne ob 15.30 v Schönbrunn iz ameri St. Pölten. Iz Schönbrunn se je Hitler odpeljal proti središču Dunaja.

Vse ulice so bile prepolne. Lahko se reče, da od približno dveh milijonov Dunajčanov ni ostalo več kot 100.000 doma. Vse ulice so bile tudi vse izpopolnjene nemških in avstrijskih vojakov. Hitler se je pripeljal v mesto nekako proti 18. uri. Po vseh ulicah se je vozil stoje in z dvignjeno desnico odzdravljaj na pozdrave od vseh strani. Avtomobil se je ustavil pred hotelom »Imperialom«, kjer so za Hitlerja pripravili posebne prostore v drugem nadstropju.

Pred hotelom je bila postavljena avstrijska častna četa in zbrani so bili vsi zastopniki oblasti. Hitler se je z vsemi pozdravil in pregledal častno četo. Navdušenje množice je rastle od minute do minute, in na trg pred hotelom so se valile še in še ogromne množice.

Malopri 6. uri se je Hitler pojavil na balkonu. Navdušenje množice se je dalo komaj izraziti s slovesnimi izrazi. Vzkliki »Sieg, Heil« in slično se sploh niso več razumeli.

Pred govorom je bilo objavljeno, da bo uradni glavni Hitlerjev sprejem jutri dopoldne ob 11. uri na Heldenplatzu. Tedaj bo imel Hitler tudi velik in slovesen govor o trenutnih dogodkih. Istočasno je bilo objavljeno, da bo jutri popoldne ob 14. uri parada na Heldenplatzu.

Hitler je govoril zato nocoj dvakrat, in sicer kratko, ker bo glavni govor jutri. Prvič je govoril ob 18. uri, drugič pa ob 19.20. Ker sta oba govora zelo podobna, ponavljamo drugega:

Nemški rojaki in nemške rojakinje!

Ni mogoče povedati tistega, kaj čutim v tem trenutku! To je velika zgodovinska doba, ki jo doživljamo, to je velik zgodovinski preobrat. Ta veliki dogodek doživlja sedaj tudi ves ostali nemški narod z nami! Z nami ne deli istih čustev le dva milijona rojakov okoli nas, sedaj nas posluša in spremlja s srcem ves rajh. Vsi so enako presunjeni. In vsi žive z nami ta trenutek in z nami ponavljajo isto obljubo:

Naj se zgodi karkoli, naj pride nad nas karkoli — Nemčije, kakor danes stoji, ne bo nihče več zlomil ali pa razdelil. In nobena sila na svetu ne more streti tega, kar se je zgodilo. To prisegajo danes vsi od Linza do Hamburga, od Königsberga do Kölna in sem do Dunaja!

Poldrug uro so stotisoči stali na trgu pred hotelom. Vseh pet minut je moral Hitler na balkon in vsakih dve, tri minute so ljudje začeli prepovedati nemški himni.

Ljudje so se začeli razhajati šele, ko so jih zvočniki pozvali, naj gredo, ker mora vodja delati. Slovesnost prvega sprejema se je končala kmalu po pol osmi uri.

Berlin, 14. marca. AA. (DNB) Danes je poslanik v. Papen odpotoval z letalom na Dunaj.

Chamberlain o Avstriji

Nemška zagotovila Češkoslovaški

London, 14. marca. c. Približno ob istem času, ko se je Hitler zmagovalno vozil s Schönbrunn v bivšo avstrijsko prestolnico, se je v angleški spodnji in gornji zbornici začela seja, na kateri sta Chamberlain in Halifax čitala angleško vladno izjavo o dogodkih v Avstriji.

Spodnja zbornica je bila prenapolnjena in ko je prišel Chamberlain v zbornico, ga je skoraj vsa zbornica pozdravila. Takoj po otvoritvi se je Chamberlain pričel čitati vladno izjavo.

Vladna izjava se v začetku najprej dotika zgodovinskega ozadja vseh zadev, ki se nanašajo na Avstrijo. Obrazložil je najprej prvi del razvoja od angleškega protesta v Berlinu, nato pa prešel na dogodek same.

Borba v Avstriji je dosegla svoj višek dne 11. marca, ko sta ministra Seyss Inquart in Gleise Horstenau ultimativno zahtevala od Schuschnigga, da mora odločiti glasovanje. Schuschnigg se je hotel rešiti s kompromisom, toda proti 13. uri je prišel iz Berlina odgovor, da nemška vlada ne pristaja samo na odložitev glasovanja, ampak da zahteva tudi Schuschniggov odstop. Ultimatum je napovedoval, da bodo nemške čete ob 17. uri po angleškem času vkorakale v Avstrijo, če se Schuschnigg ne umakne. Schuschnigg je pristal na odpoved plebiscita pod pogojem, če narodnosocialistična ministarstva najprej red in mir v Avstriji. Narodnosocialistična ministarstva sta odgovorila, da to ni več dovolj, ampak da mora Schuschnigg odstopiti. Dejstvo, da sta oba ministra grozila z vdorom nemških čet, dokazuje, da je bila Nemčija za njunim ultimatomom.

Proti večeru je prišel iz Berlina nov ultimatum, ki so ga prenesli s posebnim letalom. Ta je zahteval tisto, kar je bilo že objavljeno, to je med drugim tudi narodnosocialistično vlado z dvema tretjinama narodnosocialističnih ministrov in Seyss Inquartom kot kanclerjem. Ta ultimatum je zahteval odgovor do 19.30. Schuschnigg je nato izjavil, da se umika pred silo.

Ponoči, dne 11. marca, je angleški veleposlanik vložil energični protest v Berlinu v zunanem ministrstvu. Tega je nato nemška vlada odbila, češ da se tretje velesile nimajo vmešavati v notranje zadeve nemškega naroda. Angleški protest je protestiral proti nasilju. Že poprej so to povedali tudi nemškemu zunanjemu ministru von Ribbentropu in dvakrat je to rekel tudi Halifaxu proti voditelju nemške zunanje politike.

Nato je Chamberlain rekel, da je bilo končno stališče angleške vlade odvisno od stališča francoske in italijanske vlade. S francosko vlado je bil takoj dosežen sporazum in je Francija protestirala obenem z Anglijo. Italija pa na angleški korak ni odgovorila.

Chamberlain je nato omenil, da je maršal Göring dne 11. marca češkoslovaškemu poslaniku v Berlinu omenil, da želi Nemčija zboljšanje odnosov s CSR. Namestnik zunanjega ministra von Neurath pa je rekel, da želi Nemčija sodelovati s CSR v smislu določb arbitražne pogodbe, ki obstoja med obema državama.

Nato so govorili zastopniki opozicije. Vodja opozicije major Atlee je rekel, da zdaj pač želi samo to, naj se vsi Angliji in vsi narodi še bolj vrnejo v okvir ZN. Vrnimo se v Zvezo narodov in spoštujemo zakone.

Vodja liberalcev sir Sinclair je rekel, da je zdaj Nemčija zopet v strašni obliki kršila pogodbe, ki jih je sama prostovoljno sklenila in podpisala. Zdaj za Anglijo ni samo važno rešiti Avstrijo, pač pa Češkoslovaško. Zdaj je treba najprej rešiti Španijo!

V svojem govoru je Chamberlain tudi izjavil, da ga je češkoslovaški poslanik obvestil, da je nemška vlada izjavila, da se bodo nemške čete gibale 15 km proč od češkoslovaške meje.

Resnica je pa ta, da glede Avstrije nikdo ni mogel ničesar storiti. Samo s silo bi lahko preprečili to, kar se je zgodilo. Vendar pa angleška vlada ne misli ostati dezinteresirana.

Nato je Chamberlain obširno govoril o angleškem oboroževanju.

Še en glas iz Italije:

Odgovornost nosita Francija in Anglija

Rim 14. marca. b. Pariški dopisnik »Stampec« je zabeležil izjavo, ki jo je dala rimskemu dopisniku pariškega »Tempsa« neka visoka osebnost fašističnega režima. V tej izjavi ni nič novega, ka-

Nadaljevanje na 2. strani

Zagrebska vremenska napoved: jasno.
Zemunska vremenska napoved: Prevladovalo bo jasno vreme po vseh kraljevini. Pričakovati je toplejše vreme, ponoči bo pa še mraz.

(Nadaljevanje s 1. strani)

kor trdi »Stampac«, temveč se ponavlja ono, kar je znano vsakomur v Italiji. Ta visoka italijanska osebnost je dejala, da odgovornost za sedanjí položaj pade na zapadne velesile, ki so nastopile proti Italiji v vprašanju Abesinije in razbihe fronto, ustvarjeno v Stresi. S tem, da so te sile pripravljale sankcije in odklonile priznanje italijanskega cesarstva, so preprečili Italiji, da svoje sile uporabi za ohranitev neodvisnosti in absolutne suverenosti Avstrije. Osišee Rim-Berlin sta ustvarila Pariz in London, predvsem London. To osiše nosi znamko »Made in England«. Francija in Anglija sta nadaljevali spore z Italijo, ki je morala služiti interesom Nemčije. Bilo je povsem jasno, da fašistična vlada ni mogla istočasno nasprotovati koaliciji, ki se je dvignila proti njej ter braniti Avstrijo pred Nemčijo. Takšno stališče bi dovedlo Italijo do popolne osamljenosti. Brez dvoma se Mussolini ne veseli vkorakanja nemških čet skozi Avstrijo na jug. Toda ohranil je svojo hladnokrvnost in ta usodni dogodek, ki je bil določen že l. 1936, Mussolinija ni vrgel iz ravnotežja, ter bo šel po poti za dosego svojih političnih ciljev, ki si jih je postavil.

»Stefanie« objavlja sledeče poročilo: O komentariju brzojavke, ki jo je vodja poslal duceju, piše »Messaggero«, da izraža brzojavka več kakor žalost in sicer globoko ganjenost. List poudarja, da je mogoče z italijansko-nemškim prijateljstvom računati v vsakem primeru. Zato je nemški narod našel med nami, pravi list dalje, takoj tisto razumevanje, ki je tudi vidno prišlo do izraza.

„Ker me je Schuschnigg preslepil“

Hitlerjeva izjava „Daily Mailu“

Dunaj, 14. marca. b. Včeraj je nemški državni kancelar Hitler dal posebnemu dopisniku »Daily Maila« izjavo, v kateri je dejal, da dogodki v Avstriji ne bodo imeli nobenega vpliva na nemško-angleška pogajanja vsaj ne na strani Nemčije. Glede francosko-britanskega protesta pa je Hitler dejal: Jaz tega ne morem razumeti. Saj so vendar vsi ljudje v Avstriji Nemci. Protesting tujih držav proti mojim podvigom nimajo nobenega smisla, ker so ti protesti takšni, kakor če bi na primer Nemčija protestirala proti britanskemu-irškemu odnosom. Hitler je nadalje izjavil dopisnikom: Se pred štirimi dnevi nisem imel niti pojma o tem, da se bo sta danes zedinili v Lincu Nemčija in Avstrija, kakor sta na primer zedinjena danes Švica ali Bavarska. Jaz sem to storil, ker me je dr. Schuschnigg preslepil. To je bilo nekaj, česar nisem mogel prenesti. Če jaz dam nekemu svojo be-

Razprava o finančnem zakonu v skupščini

Belgrad, 14. marca. m. Današnja dopoldanska seja Narodne skupščine, na kateri so bili tudi v posameznostih sprejeti rezervni krediti in državni dohodki, je bila pod vodstvom podpredsednika skupščine Franja Markiča. K zapisniku je spet govoril Voja Lazič, ki je zahteval, da bi se sejni zapisniki morali sestavljati točneje, kar se tiče prireditve ministrov pri skupščinskih sejah. Večina narodne skupščine Lazičevih pripomb ni sprejela.

Nocoj je bilo prečitanih več poslanekih interpelacij. Sporočeno je bilo tudi, da je finančni odbor proučil amandmane za finančni predlog ter da o tem predlaga svoje poročilo. Dežurni tajnik je nato obvestil Narodno skupščino, da je 37 raznih občin in raznih društev poslalo Narodni skupščini vloge, s katerimi prosi, da bi se jim preizdal nov invalidski zakon. Za ta zakon je med drugimi prosilo tudi več občin iz Slovenije, tako Artiče, Jakobski dol in cela vrsta invalidskih združenj, med njimi invalidske organizacije iz Ljubljane, Dvora, Beltincev, Dola, Negove, Doha, Crenšovcev, Primskega, Homca, Kamnika, Bistrice, Mošenika, Šmarjete, Novega mesta, Prečne, Koroške Bele in Velikih Lašč.

O proračunu dohodkov in rezervnih kreditov so nato govorili Voja Lazič iz Neodvisnega kluba,

Ivan Mohorič (JNS), inž. Franc Zupančič iz Neodvisnega kluba in Joca Georgijević (JRZ), ki je naprosil finančnega ministra, naj ne dovoljuje bankam upravljanje stalnega povečevanja trošarin. Georgijević je izjavil, da bo glasoval za predlog, ostali pa proti.

Zaradi osebnega pojasnila je govoril še poslanec JRZ Šerif Bečirovič, ki je zavračal trditve poslanca Dečanića (JNS), da arnavski elementi za državo ne bi bili zanesljivi.

Rezervni krediti in proračun dohodkov so bili nato sprejeti tudi v posameznostih. Seja je bila nato zaključena.

Prihodnja seja je bila še danes popoldne. Po sprejetem zapisniku dopoldanske seje je skupščina prešla takoj na dnevni red: razprava o finančnem zakonu. Besedo je dobil finančni minister Dušan Letica, ki je v začetku svojega govora poudarjal potrebo amandmanov. Med drugim je dejal, da se je stara praksa morala tudi tokrat obdržati iz mnogih razlogov, posebno zaradi tega, ker je od časa, ko je bil izdelan sedanjí proračunski predlog pa do današnjega dne, preteklo dosti časa in so med tem že dozorele razne koristne ideje za izboljšanje.

Minister Letica je za tem po vrsti pojasnjeval posamezne amandmane in dejal, da ima prometni minister v finančnem zakonu pooblastilo, da od viškov dohodkov plača samo 100 milijonov v državno blagajno, iz ostanka pa bo ustvarjal fond za obnovo železnice. Po izjavi ministra Letice bodo povečane tudi nekatere takse, posebno polne. Toda tudi te povečane takse bodo ostale še vedno pod višino takse v sosednih državah. Od takse za športne prireditve bo šlo 25% v fond za graditev stadionov in telovadščic v državi. Podeljevali se bodo tudi amnestije za prestopke za neplačane takse na računih, kakor tudi za gotove manjše carinske prestopke.

Minister Letica je nato obširno govoril o pooblastilih, ki jih imajo v finančnem zakonu posamezni ministri za izdajanje raznih uredb z zakonsko močjo. Nekoliko uredb je minister tudi navedel, med njimi uredb za ustanovitev fonda za narodno zdravje, uredb za preskrbo ljudstva z brezplačnimi zdravili, o ureditvi položaja častnikov do njihovih delodajalcev, o pokojninskem zavarovanju častnikov, o ustanovitvi melioracijskega fonda. Poudarjal je tudi važnost pooblastila za najetje notranje posojila štiri milijard dinarjev, ki bo naše tretje notranje posojilo. Pri tej priliki je minister Letica naglašal, da danes nobena država zunaj ne more dobiti posojila in zaradi tega mora apelirati na domači trg.

Naše gospodarstvo se je precej ojačilo, tako da bo lahko nudilo državi to posojilo. Z izvrševanjem posojila pa se bo naše gospodarstvo še bolj ojačilo. Od tega posojila štiri milijard se bo porabila ena milijarda za potrebe državne obrambe, ena in pol milijarde za graditev novih železnic, pol milijarde za graditev modernih cest, pol milijarde za meliorizacijo in pol milijarde za zidanje javnih poslopij. Za upravo novega posojila se ne predvidevajo nove državne davke, ker se računata, da bodo povečani državni dohodki pokrili tudi te potrebe. Samo substitucionalno lahko vlada razpiše doklade procentualno ali pa pavšalno, toda največ od skupnega zneska enoletne anuitete. Ker se je ugotovilo, da privatno gospodarstvo ni poklanjalo dovolj pozornosti državnemu kreditu, je po izjavi ministra Letice pravičeno, da k temu z zakonom obveže. Zato bo vlada z uredbo obvezala banke, zavarovalne družbe, ustanove delavskega in nameštenskega zavarovanja in industrijska podjetja, da bodo morala ustanovljati rezervne fonde, del teh fondov pa bodo morala vlagati v državne papirje. Če bi se bila ta praksa že prej uvedla, ne bi imeli vlagatelji in zavarovalnice toliko izgub, kakor so jih utrpeli sedaj.

Za ministrom Letico je dobil besedo poročevalec večine dr. Venceslav Nikitović, ki je predložil poročilo večine finančnega odbora o vladnih amandmanih. Za njim je pa dobil besedo poročevalec manjšine Ivan Mohorič (JNS), ki je kritiziral razna pooblastila v finančnem zakonu. Potem je govoril poslanec JRZ Peter Kosović, za njim pa Dušan Ivančević (JNS), ki je v svojem govoru samo napadal »Slovenec« zaradi njegovega uvodnika o zadržanju poslancev JNS o priliki razprave proračuna za vojno ministrstvo. Izjavil je, da bo glasoval proti. Naslednji govornik je bil dr. Vojislav Došen iz Delovnega kluba, ki je kritiziral posamezna pooblastila v finančnem zakonu.

V času, ko to poročamo, seja Narodne skupščine še traja. K razpravi se je prijavilo 28 govornikov. Seja bo nocoj trajala verjetno do polnoči in se bo nadaljevala jutri zjutraj. Končno glasovanje o državnem proračunu bo jutri popoldne.

Dodatni amandmani

Belgrad 14. marca. m. Glede naknadnih amandmanov, ki jih je na včerajšnji seji sprejel finančni odbor, je pripomnil, da je na predlog poslanca JRZ dr. Koceta finančni minister pristal, da se za obrtne prevoznike z motornimi vozili, katerim je to poklic, zmanjša pavšalni znesek v smislu § 101. taksnega zakona za 25%.

Obrtnim delavcem za predelavo surove nafte in odpadkov od nafte se vrnejo iste ugodnosti, kakor so določene za tvornice za destilacijo mineralnih olj.

V smislu zakona o ureditvi vojaških grobov je včeraj dobil pravosodni minister pooblastilo, da more v sporazumu z mestno občino ljubljansko začeti že v teku tega proračunskega leta dela za ureditev vojaškega pokopališča v Ljubljani v mejah razpoložljivega zneska za take svrhe, ki je odobren v državnem proračunu za l. 1938-39.

Sprejet je tudi amandman, s katerim se spreminja § 4. lovskega zakona, in sicer tako, da se doda nova točka, da se fizičnim osebam, ki so imele pravico do lova na svojem zemljišču v obsegu najmanj 115 ha, vrne ta pravica.

Prav tako je bil sprejet tudi dr. Kocetov amandman, s katerim se prizna učnim močem na srednjih in strokovnih šolah ki spadajo pod trgovskega ministra, ista možnost napredovanja, kakor jo imajo učne moči v prosvetnem ministertvu.

Končno je bil sprejet tudi amandman, v katerem so oproščene uvozne carine pošiljke izseljenec svojim domačin, in bodo odslej prejemniki teh pošiljatev plačevali samo po 5 din. Glede vprašanja zboljšanja položaja železniških uslužbenecv se je dalo zagotoviti, da se bo celotno vprašanje rešilo z novim zakonom o prometnem osebju, ne pa samo posamezno, kakor bi to bilo na primer s kakimi določili v finančnem zakonu.

Seja senata

Belgrad 14. marca. m. Današnja seja senata se je začela ob 17 pod predsedstvom dr. Mažuranića. Pred dnevnim redom je tajnik Božić sporočil prošnje velikega števila občin iz dravske banovine, da se jim prej uzakoni nov invalidski zakon.

Na dnevnem redu so bile štiri mednarodne konvencije. Po poročilu poročevalca odbora senatorja Smodeja je odbor sprejel vse konvencije in sicer: 1. z Romunijo o mostu čez Donavo pri Turnu Severinu; 2. konvencijo o socialnem zavarovanju; 3. trgovsko pogodbo z Romunijo; 4. trgovsko pogodbo z Švedsko.

K prvi pogodbi je govoril prometni minister dr. Spaho, ki je v kratkih potezih razložil zgodovino pogajanj za donavski most med našo državo in Romunijo. Glasovalo je 54 senatorjev, vsi za pogodbo.

K drugi točki je govoril minister za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cvetković, ki je na kratko razložil način ureditve zavarovanja pri Pokojninskem zavodu v Pragi in Pokojninskem zavodu v Ljubljani milijon in pol češkoslovaških kron razlike za one zavarovance, ki so bili prej zavarovani v Pragi, po vojni pa v Ljubljani. Tudi ta pogodba je bila sprejeta z vsemi 54 glasovi.

K tretji točki je govoril trgovski minister dr. Vrbanič. Trgovinska pogodba z Romunijo sloni na načelu največjih medsebojnih ugodnosti. Za njim je senator Marjanović grajal, da je trgovski promet z Romunijo urejen samo za suhozemsko mejo, na Donavi pa da ni obmejnega pasu, niti obmejnega prometa, temveč je meja hermetično zaprta. Dejal je, da bi Romunija z nami lahko bolj prijateljsko postopala. Glasovalo je spet vseh 54 senatorjev za pogodbo.

K 4. točki je spet govoril trgovski minister dr. Vrbanič, ki je dejal, da je bila sklenitev trgovinske pogodbe s Švedsko potrebna, ker je do sedaj še vedno veljala pogodba s Srbijo iz l. 1907. Tudi ta pogodba je bila sprejeta soglasno s 54 glasovi.

Prihodnja seja senata bo v sredo, 16. t. m. ob 16. Na dnevnem redu je zakon o povišanju števila okrajnih in okrožnih sodišč. Na tej seji se bo tudi sporočilo, da je Narodna skupščina med tem že sprejela predlog državnega proračuna za l. 1938-39. Tudi ta predlog je bil sprejet soglasno s 54 glasovi.

„Slovenec“ poročevalec poroča iz Gradca

Gradec, 14. marca.

Medtem ko so včeraj popoldne prišli v Gradec nemški letalski strelci, se je danes nemška garnizija v Gradcu pomnožila za nove čete. Popoldne so prišlele nemške oklopne čete, in sicer tanki in oklopni avtomobili ter poseben oddelek 600 mož nemške policije. V Gradcu je sedaj zelo močna nemška garnizija. Prihod novih nemških čet je povzročil med narodno-socialističnim prebivalstvom nov val navdušenja in množice so spet prešle v ekstatu. Zvečer je bilo na ulicah vse polno nemškega vojaštva in skupine ljudi so obkoljevale posamezne vojaške in častniške ter jih niso pustili naprej. Poljubljali in objemali so jih. Domače avstrijsko vojaštvo se je v svojih bornih starih uniformah nekam boječe atiskalo ob stran ter zavidljivo gledalo stare tovariše, ki so vse sijajno obdelani in opremljeni. Sicer pa je danes Gradec že dobil spet običajno lice. Ljudje odhajajo spet za svojimi posli. Trgovine so bile ves dan odprte, ker so se ulice močno napolnile. Nadaljevale pa so se vedno manifestacije, ki si jih je večina udeleževala le hitlerjevska mladina. Popoldne in zvečer so ojačevalci na ulicah spet prenašali govore Göringa in ostalih nemških voditeljev, za katere pa se niso ljudje več toliko zmenili ter jih tudi niso več pozdravljali z dvignjenimi rokami in »Heil« vzklili včeraj in predvčerajšnjim. Včeraj je prišel v Gradec tudi bivši vodja štajerskih narodnih sociali-

stov Oberheidacher, ki je postal višji vodja SS čet za Štajersko ter je prešla vsa izvršilna oblast v njegove roke. Njegov prihod so Gradčani navdušeno pozdravljali. Danes sta deželni glavar inž. Helfert in župan dr. Kaspar poslala ponovno poziv Führeru na Dunaj, naj obišče tudi Gradec. Gradčani so trdno prepričani, da bo prišel Hitler tja jutri ali pa popoldne.

Ogromno zanimanje je vzbudila v Gradcu arca-tacija generalnega štaba tukajšnje garnizije. Po mestu krožijo vznemirljive vesti o pripravah za monarhistični puč, ki ga je pripravljala avstrijska vojska pred narodno-socialističnim prevratom. Puč je vojska res pripravljala, in sicer naj bi se izvršil na včerajšnji nedeljo ob priliki Schuschniggovega plebiscita. Vojaški krogi so uvideli, da se dr. Schuschniggov režim v sedanjí obliki ne bi mogel obdržati na krmlju in so hoteli napraviti poskus s Habsburžani. Dogodki so jih prehiteli in sedaj so mlajši častniki izdali njihove priprave in so generali zaradi tega postali žrtve svojih načrtov. Koliko je aretiranih, ni znano, ker so vse arca-tacije tajne in javnosti ni bilo izdano nobeno obvestilo, kajti narodni socialisti so dobili nalog, da prevrat izvršijo kolikor mogoče »človeško«. Kolikor se je dalo ugotoviti, bi bil monarhistični puč zelo ugoden odjeknil med prietaši bivše krščansko-socialistične stranke, pa tudi med socialisti. Edino hitlerjevci so se ga bali.

Nova Nemčija: 75 milijonov duš, 554.500 km²

Nemška država je do sedaj obsegala 470.665 kvadratnih kilometrov. Njena meja je bila dolga 7568 km, in sicer suhozemska meja 6383, morska meja pa 1208 km.

Njeno prebivalstvo je šlo po zadnjem ljudskem štetju l. 1933 65.336.000 in je do danes gotovo naraslo na 67.000.000 ljudi. Tujejezičnega prebivalstva je bilo v Nemčiji po nemških navedbah l. 1925 373.952, od katerih jih je bilo več kot polovica (57%) Poljakov, 16% lužiških Srbov, Mazurov 13%. Inozemskih državljanov je bilo 921.000, od katerih so šteli Poljaki 28%, Čehoslovaki 24%, Avstrijci 13%, Jugoslovani pa 1,5%.

Vojaštva je imela do sedaj Nemčija 15 armadnih zborov. Njeno vojno brodogradno letalstvo štelo 5 velikih bojnih oklopnih, 3 oklopne križarke, 2 nosilca letal, 14 križark, 40 rušilcev in neznano število podmornic. Letalstvo je razdeljeno v tri letalske armade zborov. Število letal ni objavljeno. Gotovo dosega vsaj 4000 do 5000 raznih bombnih in lovskih letal.

Avstrija je merila 83.843 kvadratnih kilometrov. Njena meja je bila dolga 2687 km.

Njeno prebivalstvo je po ljudskem štetju l. 1934 doseglo 6.700.000 duš ter je do danes brez dvoma naraslo na 6,8 milijona duš. Tujih narodnih manjšin je živele v Avstriji 1,3% Čehoslovakov, 1,2% Jugoslovani in nekaj Madžarov. Po avstrijskih navedbah je prebivalstvo do 95% nemško.

Vojaško je bila zadnje čase Avstrija razdeljena v tri armadne zborov. Število njenih letal ni znano. Avstrija je bila šele v začetku oboroževanja.

Nova Velika Nemčija ima sedaj po priključitvi Avstrije 554.508 kvadr. kilometrov obsega, prebivalstva pa okroglo 75.000.000 duš.

Kaj je Avstrija prinesla s seboj v Nemčijo

Avstrija je Nemčiji prinesla 2.006.000 hektarjev obdelanega polja, 2.227.000 hektarjev travnikov in pašnikov, 133.000 hektarjev vinogradov.

Nova vlada v Franciji: „Sunek v zdrav razum“

Opozicijski tisk je novo vlado sprejel z ostrimi in sarkastičnimi napadi. Nekateri listi trdijo, da je sestava nove vlade v sedanjem trenutku sunek v zdrav razum in se bo to postopoma kruto maščevalo. Vladni tisk pa trdi, da Leon Blum ne smatra svoje misije za končano, temveč da bo še nadalje vodil pogajanja, da pride do sestave velike nacionalne unije. Opozicija se najbolj boji tega, ker je Blum prevzel finance in bo sigurno začel z eksperimenti, ki bodo dokončno uničili francoske državne finance in valuto.

Pariz, 14. marca. AA. DNB: »13. marec 1938 je zgodovinski dan, je dan anšlusa, ki je dejstvo.«

Drobne iz Avstrije

Dunaj, 14. marca. AA. (Havas) Z uredbo pravosodnega ministertva so odstavljene vsi židovski sodniki in državni tožileci.

Za župana je izvolil kancelar Seyss-Inquart imenovanega socialnega socialista dr. Neubauerja. Nacionalno socialistični voditelj dunajskega okraja je prepovedal članom stranke, da iz lastne pobude in brez posebnega dovoljenja razlašajo ljudi in jih zapirajo.

Na povelje načelnika nemške policije je državni podtajnik za javno varnost odredil, da policija ne sme več uporabljati gumijevk.

Da preprečijo beg kapitala in onemogočijo nemir, ki vlada na denarnem in finančnem trgu, so oblasti izdale potrebne ukrepe.

Avstrijske evangelijske cerkev se je združila z nemško evangelijsko cerkvijo. Konsistorij avstrijske protestantske cerkve se v ta namen pogaja z berlinskimi cerkvenimi oblastmi.

Posebni oddelki SS so dopoldne zasedli na Eisener-Ringu dom avstrijske legitimistične organizacije.

Iz državne uprave so že pričeli odstranjevati žide. Mnoge uradnike židovskega pokolenja so upokojili in nadomestili s člani nacionalno-socialistične stranke.

Te besede se ponavljajo v vseh člankih današnjih izdaj pariških listov. Vsi listi se objavljajo obširna poročila iz Avstrije. Posebni dopisniki, ki so jih pariški listi poslali v Avstrijo, z lica mesta pošiljajo podrobna poročila svojim listom.

Na žalost pa se pri oblikovalcih javnega mneneja in uvodničarjih zopet ponavlja napaka, da prezirajo voljo avstrijskega naroda in zopet pisarijo o nasilju, terorju in preganjanju.

Tako piše med drugim »Petit Parisien«: »Od nedelje zvečer naprej je Avstrija del tretjega rajha. Še nikdar ni bila izvedena nobena aneksija tako »neskrupulozno« (brezvestno).

Newyork, 14. marca. AA. DNB: Ves ameriški tisk opisuje obširno zmagovit pohod Hitlerja v Avstrijo. Listi pišejo, da bo plebiscit potekel tako, kakor to pričakujejo narodni socialisti. Hitlerjeva popularnost nikdar ni bila večja kot tedaj, ko je čital svoj proglas o Avstriji, poročila dopisnik Associated Pressa.

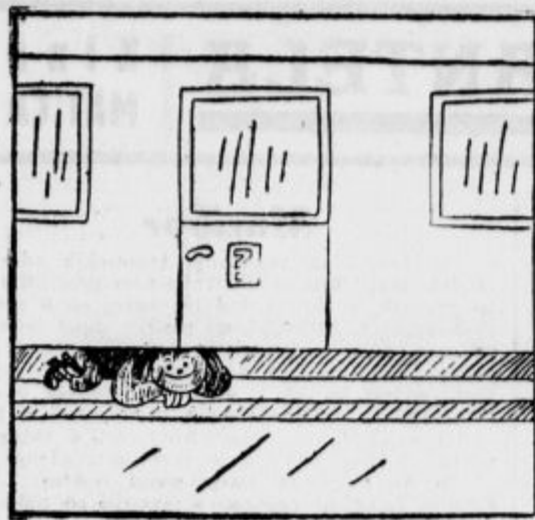
Drobne vesti

Varaždin, 14. marca. b. Po vesteh iz Čakovca je prišlo v zadnjem času čez Radgono v našo državo veliko beguncev iz Radgone. So to večinoma bogati ljudje, ki iščejo zavetja v naši državi. Oblasti so vse zadržale. Begunci se trenutno nahajajo v Čakovcu.

Split, 14. marca. b. V hotel »Palace« na otoku Hvaru vršijo nekatera predpela, iz katerih sklepajo, da namerava priiti avstrijski zvezni kancelar dr. Schuschnigg na Hvar. Zanj so baje že rezervirani apartmani.

Zagreb, 14. marca. b. Danes popoldne ob 3 je bil pogreb pokojnega Jelasića. Pogreba se je udeležil tudi dr. Maček z ostalimi politiki in narodnimi poslanci.

O bratih Šubičih bo predaval znani umetnostni kritik g. Ivan Zorman, ravnatelj Narodne galerije v Ljubljani, a pomočjo barvanih skiptičnih slik 15. t. m., v torek, v Ljubljanskem klubu ob 19.30. Gostje dobrodošli!

Slike iz hitlerjevskega Gradca

Gradec, 13. marca.

Ce bi nam bil kdo v Gradcu v petek popoldne, ko smo gledali prihod dunajskega vojaštva in dunajskih vojaških tankov, prorokoval, kakšen bo položaj v mestu čez nekaj kratkih ur, bi mislili, da ni pri zdravi pameti. Še vse do pol 7 zvečer je policija snemala manifestantom znake s kljukastimi križi s prsi, jih potiskala v stran- ske ulice, so stali na važnejših križiščih v sredini mesta tanki z grozeče namerjenimi strojnimi, na cestah pa so se kretale vojaške patrulje z nasajenimi bajoneti. Potem pa se je vse skoraj v hipu, kakor na kretajočega čarovnika izpremenilo. Ulice so se naenkrat napolnile z ljudmi, množice je prevzela pojnost velikega dogodka, celo meso je zalavalo, od vseh smeri so se formirali sprevodi ter se med pesmijo, dviganjem rok in kričanjem premikali iz ulice v ulico. Naenkrat so se na ulicah pojavili oddelki organiziranih mladih ljudi z rdečimi pasovi s kljukastim belim križem na sredini na levih rokavih. Med množico so se zopet tisti policisti, ki so še pred dobro uro nastopali proti hitlerjevcem, pojavljali sedaj s hitlerjevskimi znaki na rokavih in pravtako tisto vojaštvo, ki je prispelo poprej z Dunaja kot posebno zanesljivo,

je prikorakalo na ulice pod hitlerjevskimi zastavami

ter je manifestiralo z ljudmi, na katere je še pred nekaj urami bilo pripravljeno streljati. S hiš so razvijali ogromne zastave in kmalu je bilo središče mesta zavito v krvavodeče, s kljukastim belim križem okrašene znake nar. socializma. Kar neverjetno se je zdelo, kje so Gradčani vzeli naenkrat toliko zastav, ko pa je bilo poprej razbojšanje hitlerjevskih znakov tako strogo prepovedano ter jih je včasih policija zaplenila na tisoče in tisoče kosov.

Mi, ki smo gledali na vse dogodke iz primerne, objektivne daljave, skrajša teh skoraj blaznih izbruhov masne psihoze nismo mogli razumeti. Opazovali pa smo vse polno prizorov, ki bi bili za psihologa hvala čisto gradivo. Skupine zadovoljnih purgarjev je radovednost epeljala na ulico ter so skrajša kar mirno in leno zrla na vse te prizore. Hipoma pa je tudi nje zagrabilo, kar naenkrat so se znašli še sami med manifestanti ter so prav tako kričali in dvigali roke, kakor ostali. Na ta način so množice manifestantov neprestano naraščale in vse mesto je bilo kot obsedeno. V soboto so bile tr- govine in ostali lokali odprti samo do 10 dopol- dne, potem pa so se začele zopet manifestacije. Pokazalo pa se je, da se gibanje organizira. Na ulicah so povsod postavljali zvočnike, iz katerih so neprestano odmevala navodila na hitler- jevske organizirane formacije, vmes pa so se ogla- šali navdušeni govori, reportaže Hitlerjevega sprejema v Linzu, pa zopet nemške in hitler- jevske himne, katere je pelo vse z dvignjenimi desnicami.

Ze v petek zvečer so se pojavile na ulicah orga- nizirane narodnosocialistične formacije SA in SS. Njihov prvi nastop nas je prav za prav razočaral, dasi eo presenetili s svojim številom. Vse je namreč nekam klavno izpadlo. Kdor je videl kdaj nastope teh organizacij v Nemčiji, mu gra- ške SA in SS ne morejo imponirati. Tvorijo jih skoraj sami mladi ljudje, srednješolska mladina in akademiki. Prideljeni so bili takoj vsem po- licijskim stražam, zavzeli so svoje postojanke pred javnimi poslopji in zgradbami Domovinske fronte, katere so zasedli, na ulicah so prevzeli ob priliki manifestacij rediteljske poše. Iz vojaških in po- licijskih skladišč so jim delili vso noč orožje ter so se kmalu pojavili na ulicah s puškami, nasa- jenimi bajoneti in čeladami. Dobili so na raz- pologo tudi policijske motocikle in avtomobile in neprestano so švigale njihove motorizirane pa- trulje iz mesta na periferijo ter zopet nazaj. Ker še večina nima predpisanih uniform, so navlekli

na sebe vse, kar je količkaj rjave barve. Večina jih je hodila po ulicah samo v rjavih srajcah, jahalnih blačah in škornjih ter so v skeletem mrzlem vetru kljub sviterjem, katere so oblekli pod srajce, pošteno prezebali. Če ne kaj hujšega, jih bo vsekakor pošteno nahod še nekaj časa spominjal na njihov prvi nastop na graških ulicah...

V soboto zvečer je Gradec pričakoval priho- da nemških čet ter je na ulicah poslušal repor- tažo Hitlerjevega sprejema v Linzu. Nemci so Gradčanom pripravili razočaranje, ker jih ni bilo, zato pa so se oškodovali z dogodki na Doll- fussovem ringu. Ze večerj popoldne so se poja- vile na tem reprezentativnem graškem trgu ko- lone SA z lestvami, ki so prepleskale s katranom na vsaki hiši napisano tablico »Dollfuss-Ring« ter spodaj pod njo napisale »Hitler-Ring«. Na kri- žiških glavnih ulic je bila na hišah pritrjena po- prej marmornate plošče v spomin na Dollfussa. Te plošče so prepleli z velikimi slikami fuderja. Zvečer ob osmih pa je sledil dogodek, ki je za nas izgledal precej barbarski. Na Ringu je stal mogočen kamenit spomenik kanclerja Dollfussa. V ta spomenik so se ves dan zaletavale skupine hitlerjevske mladine ter so ga skušale prevrtni, pa jim je zaradi svoje masivnosti odločno klju- boval. Zvečer so pa poklicali na pomoč gasilce, ki so postavili nad spomenikom ogradoj mo- gočnega žerjava. Ubogemu Dollfussu, ki je prav

za prav narodnim socialistom nehotel pomagal, da so prišli sedaj na oblast s tem, da je zatrl so- cialno demokratsko stranko, so vrgli z žerjava okrog vratu vrv, ga z vitlem dvignili s podstav- ka, potem pa so ga med viharim kričanjem množice treščili z višine na tla. V hipu se padli spomenik obkolila mladina, na oči so mu prile- pili dve baklji ter jih prižgali in ko sta pogoreli, so prižgali zopet nove.

Vse manifestacije in navdušenje pa se od- igrava samo v centru mesta. Graška predmestja nudijo posvem drugačno sliko. Ze takoj na de- snem bregu Mure so hitlerjevske zastave na hi- šah bolj redke. Največ se še vidi štajerskih belo- zelenih zastav. Zunaj, v Eggenbergu, pa sploh nimaš občutka, da se je v mestu kaj izpreme- nilo. Le tu in tam, na redkih oknih, sramežljivo kuka na dan rdeča hitlerjevska zastavica. Tukaj so revirji socialistov, ki so še danes močni ter imajo Gradčani še danes pred njimi velik strah, zlasti odkar vedo, da jim je Sušnik razdelil pre- cej orožja. Griesplatz, center graškega predmest- ja, na desnem bregu Mure, je silovito zastražen z oddelki hitlerjevskih formacij in policije. Ven- dar do izbruhov kakih sovražnosti ne bo prišlo. Delavei in ostali nasprotniki narodnega socializ- ma so popolnoma mirni in preveč apatični. Do- godki so jih prehiteli, ker niso bili nanje niti najmanj pripravljeni. Njihova borbenost je že minila in kar je glavno — premalo mladine je na njihovi strani. Zato jim manjka poleta in tako je mogoče, da jih je manjšina prehitela zaradi večje odločnosti.

18 na smrt v Moskvi

Moskva 14. marca. Preden je izredno sodišče izreklo svojo razsodbo v procesu zoper tako ime- novane trockiste, so po vehementnem govoru dr- žavnega tožila, ki je med drugim imenoval Buharina »mešanca lisičje prekanosti s svinjako grdobijo«, dobili besedo obtoženci. Sledil je prizor, ki je znan že iz prejšnjih procesov, da se je velika večina obtožencev do skrajnosti poniževala, obtoževala in prosila milosti.

Bivši berlinski poslanik Krestinski je govoril eno uro in potem, ko je opisoval svoje revolu- cionarno delovanje roko v roki z Ljeningom in Stal- nom za časa carizma, je priznal, da je trockist, ki smatra, da ni mogoče uresničiti socializma v eni sami državi, ampak da je potrebna svetovna revo- lucija. Nato pa je priznal, da je bil v zvezi z ino- zemskimi silami z namenom, da se v Sovjetski uniji zopet vzpostavi kapitalizem, kar je v popol- nem nasprotju s trockizmom... Prosil je za svoje življenje, da bo mogoče svoje napake popraviti.

Rikov, ki je bil itak vedno slaboten človek, ni zdržal in je bruhnil v jok. Nato je začel jecati, se je pa vnovič zjokal. Potem je priznal nekatere svoje napake, je pa izjavil, da veleizdaje na no- ben način ni zagrešil. Tudi bivši predsednik zvezske republike Hoščajev, bivši načelnik so- vjetskih zadrug Zeleniki, podtajnik komunistične stranke centralne Azije Ikramov in bivši sovjetski poslanik v Parizu in Londonu Rakovski so izpo- vedali svojo »krivdico in prosili, naj jih ne obsodijo na smrt.

Buharin je bil skrajno nervozen, je veliko gestikuliral in govoril, kakor da bi bil na shodu. Edino njegov nastop je bil vreden moža. Ponovil je, kar je dejal že v preiskavi, da je njegovo delo bilo izključno ideološko.

Najbolj pa se je poniževal bivši šef GPU Jagoda. Dejal je: »Tudi za neskončno najmanjši del svojih zločinov sem zaslužil smrtno kazen. Toda apeliram na sovjetsko ljudstvo in na svo- jega tovariša Stalina, da mi izkaže milost. Rad bi opazoval razvoj naše države tudi skozi mreže jetniškega okna in bom srečen, če bom mogel delati na prisilnem delu pri zgradbi enega izmed tistih

mnogih prekopov, čijih zgradbo sem mnogokrat opazoval kot načelnik Čeke...«

Zdravniki dr. Ljevin, dr. Pletnjov in dr. Ka- zakov so priznali, da so zastupili Gorkga, nje- govoga sina, bivšega načelnika Čeke Mensinskega in sovjetskega funkcionarja Kufbiševa, so pa vsi pristavili, da so to storili na ukaz Jagode. Tudi oni so prosili, naj jih ne usmrte. Kakor vsi ostali, razen Buharina, so tudi oni rekli, da se zelo ke- sajo in večina je tudi jokala ter se naravnost va- ljala v samoponižujočih izjavah, nad katerimi bi se moral vsak človek od studa ogorčevati, ako ne bi vedel, da jih je do tega pripravila GPU s svojimi nečloveškimi mučnili in orodji fizičnega in psihičnega značaja. Obtožence, bivši komisar za poljedelstvo Ivanov na primer je svojo izpoved in kesanje kar prebral v daktilografičnem listu, ker se je GPU očitno bala, da ga ne bi »prevarale spomin. Dejal je, da je vseh njegovih zločinov kriv Buharin, iz česar se je jasno razvidelo, da je režim hotel Buharina najbolj obremeniti pred so- vjetsko javnostjo. Buharina in Rikova Stalin naj- bolj sovraži in zato je policija obtožencem najbolj sugeriirala to, da sta vse kriva Buharin in Rikov.

Po dvehurnem posvetoivanju je sodišče obsodilo na smrt 18 obtožencev, poslanika Rakovskega, za katerega se je v svo silo zavzela francoska vlada, na 20 let ječe, dr. Pletnjova na 25 let ječe in Bezonova na 15 let ječe.

Obenem se zapleni vse premoženje obtožencev.

Francova ofenziva v Aragoniji

Montalban in Utrillas zasedena

Vedno bolj se vidi, da je general Franco od vseh možnosti, ki prihajajo v poštev za pomladansko ofen- zivo, izbral najdrzejšo: Prodor do morja, ki naj loči Barcelono od Valencije in s tem preseka neprestan dotok komunističnih bojevnikov, ki jih po vsem svetu nabira Kominternu za španska bojišča. Francov načrt je silno drzen, ker tvega ali veliko, lahko rečemo defi- nitivno zmago, ali pa velik poraz četi, ki bi s kako ne- prevednostjo zašle naravnost med dve sovražni armadi. Dosedaj potekajo boji za Franca zelo ugodno, celo pre- senetljivo ugodno, ker je bilo jasno, da rdeče armadno povelstvo celo ve za Francov načrt prodora k morju. Francove čete, ki vodijo ofenzivo, so sestavljene iz istih čet, ki so osvojile Bilbao, Santander, Oviedo in Gijon. Pod vrhovnim povelstvom generala Davile stoji prav za prav tri armade. Na levem krilu skupina ge- nerala Jadueja, ki je osvojila Toledo in ki poveljuje dvoj- heral Navarrem. Središče ofenzivne tvorijo Marokanci, zlasti njih konjenica in pa italijanske moto- rizirane čete. Desnemu krilu pa poveljuje general Aran- da, ki je zavzel Teruel in čigar čete tvorijo prebivalci gorate Galicije.

Po zlomu prve obrambne črte Fuentes del Ebro - Puebra de Albartón - Villanueva de Huerva - Cuculon so se rdeči umaknili za 16 km na drugo črto, katere obrambno središče je predstavljala črta Quinto - Bel- chite - Azuara - Herresa - Soscos. Nepridržano hitro so Francove čete zavzele tudi ta obrambni sistem, na- kar so se rdeči umaknili zopet za več ko 30 km na tretjo obrambno črto, ki je v glavnem potekala ob reki Martin od njenega izvira v Montalbanskem pogorju do njenega izliva v reko Ebro, to je v dolžini dobrih 80 kilometrov. Toda tudi ta črta ni vzdržala napada. Naj- preje je obrambni sistem prodrla srednja armada in pre- korčila reko pri Oliete, skoraj v istem času pa se je med ljudmi boji pomaknilo naprej tudi levo in desno krilo. Navarce so na levem krilu zavzeli strateško važna mesta Sagato, Escadron, Hajar in Albalate, des- no krilo pa je osvojilo prevažni mesti Montalban in Utrillas z največjim premožekopnim revirjem, ki je ostal še v rokah rdeče oblasti.

Ofenziva se z naglico nadaljuje. Velike in verjetno odločilne odpora je pričakovati, kakor je »Slovenec« že pisal, najbrže šele ob reki Guadalepe, ki se pri

Dan javne molitve za svetovni mir in blagor naroda

Ker se je napoved dneva javne molitve za svetovni mir in blagor naroda v zvezi s sedanjimi dogodki krivo tolmačila, kakor da obstoji nepo- sredna nevarnost za mir, odlagava ta dan za poz- nejši čas.

V Ljubljani — v Mariboru 14. marca 1938.

Dr. Gregorij Rožman, škof ljubljanski.

Dr. Ivan Jožef Tomažič, škof lavantinski.

Praznik slovenske pesmi v Soboti

Sobota, od slovenskega kulturnega središča najbolj oddaljena naša prosvetna postojanka, ki je obenem središče najmlajše slovenske pokrajine, močno pogreša velikih kulturnih prireditev. Števil- no uradništvo, zlasti pa stalno naraščajoče število dijakov danes sedemrazredne gimnazije, nima stika niti s slovensko likovno in kulturno in dramsko umetnostjo. Temu nezdravemu pojavu bi morali odpomoči s stalnimi gostovanji vseh navedenih panog s čimer bi v znatni meri pripomogli kul- turnemu vraščanju slovenske krajine v slovensko skupnost — saj gre za inteligenčni naraščaj, ki ne bo postal niti tvorec in ne konsument naše kul- ture ako ne bo v najbolj sprejemljivih letih imel z njo živega stika. Gre pa tudi za splošno višino naše obrobne pokrajine in njenega središča, ki naj vsaj v majhni meri občuti utrip narodnega sre- dišča.

Zaradi tega je obisk Akademskega pevskega zbora iz Ljubljane s koncertom v Soboti 12. mar- ca t. l. dvojnega pomena: prvič kot umetnostna vrednota sama na sebi, drugič pa kot manifesta- cija in afirmacija slovenske kulture na naši severni meji v narodno mešanem in kulturno šibkem okol- ju, pa tudi vzgojnega vpliva v smislu gornjih besed ne smemo prezreti.

Sobota se je nadvse razveseljevala pripravila na sprejem slovenske pesmi. O tem je pričala že več dni prej razprodana dvorana, ki je postala pre- tesna, pričali so tudi dnevni pogovori, izražajoči veliko pričakovanje doživljanja, kakršnega tu še ni bilo.

Zbor, ki je pričel spored s Trubar-Motčevim »Očenašem« in nadaljeval z Gallusovim »Ecce quo- modos«, si je takoj pridobil vso naklonjenost ob- činstva. V prvem delu smo slišali še Foersterja, Ravnika in Tomca, v drugem pa vrsto narodnih, med katerimi so zlasti vžgale Maroltova »Voja- ška«, ki so jo morali ponoviti, nato »Ribniška« in Devova »Flosarska«, ki so jo tudi ponovili. Zbor se je uveljavil z vsemi svojimi že utirjenimi vrli- nami in nas v posrečeni interpretaciji seznanil z narodno pesmijo vseh naših pokrajin. Večer je mi- nil kakor v dušku in še bi jih poslušali. V nedeljo so zapeli še v obek cerkvah, tako da so evangeli- čani prišli v stik s Trubarjem.

Vsa javnost je polna priznanja pevcem, ki jih želi kmalu zopet slišati z novim sporedom in vemo, da je bil to v Soboti nov sončni žarek, ki je pričel prebujati našo Trnjuljico: ljubezen do slovenske pesmi in umetnosti, ki je tej zemlji bila tako dolgo zagrnjena v mrak. Zato le več sonca slovenske besede in pesmi med nas.

B. B.

Velik požar na Vačah

Zgorelo je šest poslopij — Škode je nad 300.000 din Ogenj je bil podfaktnjen

V okolici Vač je v kratkem času pogorelo več hiš ter je bilo povsod ugotovljeno, da je bil ogenj podfaktnjen. Orožniki skrbno zasledujejo, vendar požigalce ne niso mogli dobiti v roke. Najbrže je šlo za zločinca roka v noči od sobote na nedeljo 13. marca s kakšnim eksplozivnim sredstvom za- netila okrog pol treh jutraj ogenj na gospodar- skem poslopju posestnika Klinca Jožefa na Vačah št. 9, ki je bilo s elamo krito. Ker je bil oster veter, je ogenj takoj zajel tudi Klinčevo hišo, in se trenutno razširil na sosednjo hišo št. 6, ki je last župne cerkve na Vačah. Veter je iskre zanašal z naglico naprej ter se je ogenj razširil na gospodar- sko poslopje (skedenj, šupa in svinjak) posestnika Indolfa Alojzija na šte. 8. Požar je še uničil In- dolfovo hišo, sušilnico ter precej sadnega drevja posestnika Končarja Jakoba. Na kraj požara so takoj prihiteli gasilci z Vač, kmalu za njimi so se pripeljali vrli gasilci iz Hoteča, toda zaradi silnega vetra niso mogli rešiti gorečih poslopij, od katerih so ostale le gole stene, ker so bila vsa poslopja krita s slamo, razven Indolfove hiše. Gasilci so se morali omejiti na lokalizacijo požara ter so oetai na straži do nedelje popoldne.

Posestniku Klincu Jožetu je pogorelo poleg poslopij še razno pohištvo, razna živila in orodje, slamožrnica, pajkeli, trije plugi. Skupno trpi ško- de nad 50.000 din.

Hiša župnije trpi škode nad 15.000 din, poleg tega so zgoreli predmeti v hiši stanujočima Vrtač- nik Mariji in Zarniku Janezu v vrednosti 6000 din.

Največ škode pa trpi posestnik Indolfi Alojzij, kateremu je pogorelo mnogo pohištva, orodja, tri nove obleke, elamozrnica, pajkeli, trije plugi, dva voza, mnogo živil, ekrija, v kateri je imel 4500 din denarja, 5000 kg sene, 5000 kg elame, 1 tele ter mnogo perutnine. Skupno trpi škode nad 75.000 din.

V skrinji pri Indolfu pa je zgorelo tudi 7000 din v bankovcih, ki so bili last brata Franceta, kate- remu je zgorelo 5 moških oblek, tako da trpi samo France nad 10.000 din škode.

Pri gašenju se je ponesrečil Indolfov brat An- ton. — Posestnik Indolf je za malenkostno vaoto zavarovan pri banki Slaviji, župnik Porenta pri Vzajemni za 5000 din, ostali pa niso nikjer zava- rovani. — V nedeljo popoldne si je ogledal požarišče litijski podnačelnik g. Bogomir Deu, ki je obljubil od strani oblasti vso podporo. — S temi poslopji so pogorela zadnja s elamo krita poslopja. Nujno je potrebno, da dobi trg Vače vodovod, ker vodnjak eredi trga za primer požara ne more dati potrebne vode za gašenje. Ravno tako je nujno potrebno, da si nabavi voški gasilci več cevi in potrebnih požarnih drog in kaveljini. Orožniki z vso vneto zasledujejo zločinca.

80 letnica našega starega prijatelja

Te dni je praznoval v Ljubljani osemdeset- letnico svojega rojstva eden naših najstarejših narodnikov g. Franc Klančičar, ki sta- nuje za Bežigradom. — G. Klančičar je vstopil v mestno službo še pred potresom ter je od tedaj nas stalen in tudi redno plačujoči naročnik. Kot mestni sluga in mestni stražnik je prisostvoval mnogim važnim dogo- dom v Ljubljani ter še danes, kljub visokim le- tom, predstavlja pravo živo ljubljansko kroniko. Spo- min ima namreč izvrsten ter se spominja vsega, kar se je v Ljubljani važnega dogodilo. Enako, kakor na »Slovenca« je tudi več desetletij naročen na »Dom- o-ljuba«. Bog ohrani g. Klančičarja še dolgo vrsto let v zdravju in zadovoljstvu!

Drobne novice

Koledar

Torek, 15. marca: Klemen Marija Dvorak, spoznavalec; Ludovika Marilac, blažena.
Sreda, 16. marca: Hilarij in Tacijan, mučenca; Hervard, škop ob 6.15. — Herschel napoveduje dež in vihar.

Novi grobovi

† V Kladniku nad Spodnjo Idrijo je 9. t. m. umrla stara gospodinja Agata Čadež roj. Gabrovšek. Učakala je visoko starost 84 let. Pokopali so jo pri fari v Spodnji Idriji 11. t. m. ob veliki udeležbi sorodnikov in znancev. Prišli so tudi sorodniki z jugoslovanske strani. Pokopnica je bila nad 60 let gospodinja in stara gospodinja na velikem kladniškem posestvu, skrbna in delavna prav do zadnjega. Dajala je tudi lep zgled krščanskega življenja in tihe dobroteljskega. Odkar ni mogla več k fari v globoko idriško dolino, je zahajala v cerkev v sosednje Ledine. Umrla je lepo z Bogom spravljena. Naj v miru počiva!

† V Laskem je mirno v Gospodu zaspal gosp. Mihael Kosmač. Pogreb bo danes ob 4. popoldne. Naj mu sveti večna luč! Zaljubljeni ge. soprog naše iskreno sožalje!

Osebnosti

== Pri ministrstvu za gradbo v Beogradu sta opravila tehnični strokovni izpit tehnični uradnik mestnega načelnika v Ljubljani gg. Jeločnik Pavel in Sušteršič Andrej. Čestitamo!

== Promocija. Danes bo na ljubljanski univerzi promoviran za doktorja filozofije diplomirani filozof in diplomirani konzervatorist g. Dragotin Cvetko iz Maribora. Čestitamo!

== Diplomirani je bil na dunajski tehniški visoki šoli za inženirja strojne stroke gošpod Ivan Zalokar iz Ljubljane. Čestitamo!

== Poroka. V soboto, dne 12. t. m. se je poročil v Zagrebu Suštar Drago, abs. iur. iz Ljubljane z gđ. Jožico Ravnikar, učiteljico, iz znane in ugledne rodbine v Krškem. Iskreno čestitamo!

KINO SLOGA Tel. 27-30

predvaja sijajno komedijo

Trije neumni dnevi

— Predsednik apelacijskega sodišča dr. Golia Vladimir zaradi odsotnosti ne bo sprejemal strank do 28. marca.

— XXI. švicarski vzorčni velesejem v Baslu od 26. marca do 5. aprila 1938. Ta največja razstava znanih švicarskih kvalitativnih proizvodov bo nudila tudi letos vzorno sliko o visoki stopnji švicarske industrije. V nedavno povečani dvorani bo zastopana vsa industrija, ki dela za domači trg in za izvoz. Preko 1200 razstavljalcev je razvrščenih pregledno po raznih skupinah, tako da velesejem nudi najboljšo priliko za nenaporno orientacijo. Velesejem je shajališče švicarskih industrijalcev, zato imajo obiskovalci priložnost, da skeno nove poslovne ali zastopniške zveze. — Preteklega leta je bilo 160.000 obiskovalcev iz vseh krajev sveta, a vsi so bili z obiskom prav zadovoljni. Večina evropskih železniških družb daje popuste obiskovalcem sejma, tako da so stroški potovanja znatno zmanjšani. Hoteli v Baslu, ki so znani kot prvotnejši, razpolagajo z zadostnim številom sob v vseh cenah. Uprava velesejma je uredila lastni urad za preskrbo prenočevanja in sicer pri Glavnem kolodvoru (Centralbahnhof 8, tel. 30040), ki je obiskovalcem takoj po prihodu brezplačno na razpolago glede posredovanja sob. Sejmške legitimacije in vse potrebne informacije dajejo jugoslovanski potniški uradi ter švicarski konzulat v Zagrebu, Draškovičeva 30, tel. 54-39.

Premiera!

Danes ob 16, 19.15 in 21.15

KINO UNION

Tel. 23-21

Zanimiv in izredno napet film! Pretresljiva usoda mladeniča, ki je obtožen uboja in katerega naj lastni oče po lje pod žiloto!

KDO JE KRIV?

Le coupable film, ki ga je Pariz igral pol leta v največjih kinematografih.

Ta film si morate ogledati!

— Dva avtomobilska karambola pred sodiščem. Včeraj je bil v dvorani št. 79 dan avtomobilskih nesreč in karambolov. Na drugem mestu poročamo o poključki avtomobilski katastrofi. Po § 205/II k. z. je bil pred sodnikom-poeindcem obsojenjski sofer Janko Skantar iz Ribčevega laza na 1 mesec zapora. Dne 5. septembra lani je bil živahen promet na cesti Boh. Bistrica k slapu Savice. Nesreča je hotela, da je Skantar s svojim avtom zadel ob Aleksandra Jurjevega, sinka ljubljanskega trgovca tako nerodno in neprevidno, da mu je pri tem na treh mestih nalomil desno nogo. — Samski posestnikov sin Jože Zgonc, doma iz Fare na Blokah, je 15. septembra vozil od Grahovega proti Blokam. Na vozu so bile tudi 3 ženske. Za njim je privozil avtomobil, ki vozi na progi Rakovci-Stari trg. Sofer Matevž Krpan je dajal predpisan znak, toda Jože Zgonc je tako nerodno krenil z vozom v stran, da je trčil ob avtomobil. K sreči ni bilo hujše katastrofe. Zgonc je bil oboje le na 20 dni zapora.

— Pri težki stolici, napetosti, glavobolu vsled naprtja očisti ena do dve časi naravnne »Franz-Josefove« greнке vode prebavne organe. »Franz-Josefove« vodo lahko jemljejo tudi bolniki, ki leže, in jo imajo za dobro.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— Na železniški progi med Vidmom in Brežicami so zadnja leta nesreče prav pogoste. V petek, dne 11. t. m. se je zopet dogodila na tej progi strašna nesreča; nesrečno dekle je izvršilo samomor. Zvečer tega dne so našli na železniškem tiru kraj Dolenje vasi od kolezja razmesarjeno truplo 29-letne Marije Pribožič, doma iz Dolenje vasi. Nesreča se je morala zgoditi med 6 in 7 zvečer. Na kraju nesreče je nesrečnica pustila pismo, kjer omenja vzrok samomora. Piše, da je šla prostoovoljno v smrt radi nesrečne ljubezni brez upanja na zakon.

— V »Službenem listu« banke uprave dravske banovine od 12. t. m. je objavljen »Pravilnik za opravljanje drž. strokovnih izpizov v resoru ministrstva za finance«, dalje »Pravilnik o usroju in poslovanju posvetovalnih ribarskih odborov«, »Odločba o dopolnitvi navedbe glede denaturiranja špirita«, »Sprememba pravilnika o gradbenih predpisih za sola v neposredni bližini mest in trgov in »Razglas o ustanovitvi župnije Presv. Srca Jezuevega v Polanji.

— Jugoslovanska knjigarua v Ljubljani priporoča: Bangha, Welt und Oberwelt. Das ewige Reich im Kampf der Zeit. 202 str., vez 65 din. — Berghaus. Die Frohbotschaft von der Erlösung.

Gedanken zu heiligen Fastenzeit. 178 str. vezano 44 din. — Brinktrite, Das Opfer der Eucharistie. Dogmatische Untersuchungen über das Wesen des Messopfers. 65 str., nevez. 36 din. — Brocke, Die Apostelgeschichte in der Bibelstunde. Praktische Anleitung und Erläuterung für die Bibelstunden in Pfarrei und Schule. 101 str., nevez 22 din. — Höfer, Vom Leben zur Wahrheit. Katholische Bezeichnung an der Lebensanschauung Diltheys. 342 str., vez. 104 din. — Karrer, Urchristliche Zeugen. 250 str., vez. 80 din. — Maassen, Von der Herrlichkeit christlichen Lebens. 286 str., vez. 54 din. Mendigal, Jugend Moral. An Beispielen erläuterte, praktisch-katholische Sittenlehre. 164 str., nevez. 39 din. — Rüger, Der Werktagsheliger in unserer Zeit. 256 str., nevez. 36 din. — Schneider, Bildungskräfte im Katholizismus der Welt — seit dem Ende des Krieges. 403 str., vez 99 dni. — Schöns, Lumpensammlerpfarrer und Bubenapostel. 150 str., nevez. 36 din.

Opozorilo cenjenim bralcem!

Pri nedeliskem tekstnem oglasu tvrdke Milan Lavrič, Beograd, prodajalec srečk d'Zavne razredne loterie, je bila navedena napačna bišna številka. Pravilen naslov se mora glasiiti:

Milan Lavrič

prodajalec srečk državne razredne loterie
Beograd, Poenkarejeva ulica 25

— Od 19. do 20. marca izlet v Trst, od 2. do 11. aprila izlet v Rim, Napoli, Vezuv, Capri, Firenze in Benetke. Prijave sprejema izletna pisarna M. Okorn, Ljubljana, hotel Slon, telefon 26-45. Vhod iz Prešernove ulice.

— Zmanjšanje brezposelnosti. V Splitu je bilo te dni zasedanje osrednjega tajništva delavskih zbornic. Delavske zbornice so izdale komunikate, v katerem obravnavajo razna važna vprašanja. Predvsem zahtevajo delavske zbornice sklenjen delovnega časa ter ugotovljajo vpliv uredbe o minimalnih mezdah, ki je povečini ugoden za delavstvo, vendar se ponekod ne izvaja dosledno. V Jugoslaviji je bilo lani prijavljenih skupno 484.000 brezposelnih, od teh je 83.000 žensk. V Sloveniji je bilo prijavljenih 42.000 brezposelnih oziroma takih, ki so iskali delo.

— Kdo bo varažinski župan? V mestu Varaždinu sta odelopila župan dr. Vladimir Milko- vič in podžupan Hubert Wanderer s 23 občinskimi odborniki. Za župansko mesto se je potegovalo zdaj več kandidatov. Imenovan je za novega župana Dragotin Perko, upokojeni polkovnik.

— Huda burja na Jadranu. Po desetih dnevih lepega vremena se je na Jadranu vreme znatno poslabšalo. Piha namreč ostra burja, ki je ponekod tako silna, da doseže 80 km na uro. Morje je razburkano in prihajajo mnogi majhni parniki z velikimi zamudami, nekateri pa sploh ne gredo na odprto morje.

— Pri zaprtju. motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

Ljubljana

V torek, dne 15. marca 1938

Gledališče

Drama: Turek, 15. marca: Zaprt. (Gostovanje v Celju: »Negulčica«, »Rdeče rože«.) — Sreda, 16. marca: Gospoda Glembajevi. Red Sreda. — Četrtek, 17. marca: Zadruga nad zadrigo. Red B. Petek, 18. marca: Rdeče rože. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Prireditve in zabave

Violinist Zlatko Baloković, rojen v Zagrebu leta 1895, je užival prvi glasbeni pouk v Zagrebu pri prof. Humlu in dovršil violinske študije na mojstrski šoli durške akademije pri prof. Ševčiku. Tik pred svetovno vojno je nastopil na prvem velikem koncertu v Moskvi ter imel ogromen uspeh. Od takrat dalje potuje stalno kot koncertni violinist po vsem svetu. Letos slavi slavni umetnik 25 letnico svojega umetniškega dela in priredi več koncertov v naši kraljevini, med njimi tudi v Ljubljani v ponedeljek, dne 21. t. m. ob 20. v veliki untinski dvorani. Vstopnice se dobe v knjižarni Glasbene Matice.

Raoul Kozalski, pianist svetovnega slovesa, pride v Ljubljano in koncertira tu v sredo, dne 23. t. m., v veliki filharmonični dvorani. Kozalski je najslavnejši izvajalec sedanje dobe Chopinovih del. II. del njegovega koncertnega sporeda obsega izključno dela nemrtnega Poljaka. Vstopnice v knjižarni Glasbene Matice.

Predavanja

Maste. V sredo, 16. t. m., ob 8. zvečer bo v dvorani župnišča v okviru možkega odseka Prosvetnega društva zanimivo predavanje iz naše slovenske preteklosti. Predava urednik Fr. Krenžar. Pridite in še druge privedite s seboj!

Bežigrad. V četrtek zvečer ob 8 bo v društveni dvorani predavanje o koroških in primorskih Slovencih. Predava prof. dr. Gorjanc.

Ljudska univerza v Ljubljani. V sredo, 16. t. m. bo predaval prof. dr. Lavo Čermelj o zanimivih temi: Kopernik ali Ptolomej. Predavanje se bo vršilo v mali dvorani Filharmoničnega društva na Kongresnem trgu. Pričetek ob 20, vstop prost.

Prirodoslovno društvo. Drevi ob 18.15 predava v mineraloški predavalnici univerze gospa profesorica Silva Antič o temi »Bretonska — človek, zemlja in morje«. Predavanje bo spremljalo obilo lepih posnetkov.

Predavanje slavističnega društva. Danes, 15. marca, ob 20 bo predaval na drž. akademiji (Bleisweisova c.) g. priv. docent dr. Anton Ocvirk o formalistični šoli v literarni zgodovini. Vstop prost.

Sestanki

Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani priredi 63. znanstveni sešatek v sredo, dne 16. mar-

Danes ob 16, 19 in 21-15

Triumfalni uspeh
Jeanette MacDonald

TARANTELA

Kino
MATICA

ca 1938 ob 18. v predavalnici histološkega instituta, Zaloška cesta št. 4, s predavanjem g. univ. prof. dr. A. Kosiřja o prenosnih tumorjih. Vabljeni vsi gg. zdravniki in medicinci.

Fantovski odsek Moste bo imel dve izredni sešatek. Na programu so zelo važne točke. Obdor.

Cerkveni vestnik

Zveza katoliških nameščen v Ljubljani vjudno vabi na duhovne vaje in tečaj KA, ki bodo v dneih od 1. do 10. aprila v Uršulinskem samostanu. Začetek prvi dan ob 8 zvečer. Prijavite se na naslov: Zveza katoliških nameščen, Masarykova cesta 12.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, mr. Hočevar, Celovška cesta 62, in mr. Gartus, Moste.

I Sv. maša zadušnica za f Zdravka Stangla, urednika »Slovenskega doma«, bo jutri, v sredo na osmino smrti ob 8 zjutraj v cerkvi sv. Petra. Vsi prijatelji in znanci pokojnega Zdravka vjudno vabljeni!

I Vabimo k duhovni obnovi, ki bo za može in fante šempetrske fare v dneih 16, 17. in 18. marca t. l. v farni cerkvi sv. Petra. Duhovno obnovo vodi g. katehet Stanko Škrbce. Vse tri dni bo ob 8 zvečer cerkveni govor, nato litanije sv. Jožefa z blagoslovom. Po vsakodnevem verkenem opravilu bo prilika za spoved V soboto 19. marca — na praznik sv. Jožefa, ob 7 zjutraj sv. maša in skupno obhajilo. — Fantje in možje! Pridite vsi, da po vestni in temeljni duhovni obnovi opravimo svojo velikonočno dolžnost.

I Z univerze. Novi izredni profesor filozofske fakultete za umestnostno zgodovino g. dr. Franc Stelčar bo imel v petek 18. t. m. ob 12 v univerzitetni zbornici nastopno predavanje: »Gotske dvoranske cerkve v Sloveniji«.

I »Krišćansko žensko društvo« vabi članice in prijateljice društva na ogled čipkarske šole in njenih izdelkov v sredo, dne 16. t. m. ob 8 popoldne. Zbirališče Turjaki (Novi) trg št. 4.

I Za ravne občane zbira vsako sredo Mestni socialni urad obleke, perilo in obutev na Vodnikovem trgu pred spomenikom. Zdaj, ko vrše gospodinjje pomladno čiščenje stanovanj, bodo gotovo našle mnogo stvari, ki jih ne potrebujejo več. Mestni socialni urad jih radi revežev vabi, da naj prihodnji sredo prinesejo pred Vodnika mnogo omenjenega blaga, ki bo ljubljanskim revežem še imenitno služilo. To zbiranje obleke, perila in obutev ob sredah bo stalno in se bo vršilo celo leto, vsako sredo, ako bo suho vreme. Z darilom bodele osrečili reveže, ki trpe pomanjkanje.

I Uvoz bukovih drv v mesto se je vsled lepega vremena ta mesec pričel in jih kmetje prodajajo po 80 do 90 din kub. meter. Slabša so tudi ceneje.

I Predznost ljubljanskih tatov. V pisarno odvetnika dr. Pretnarja na Tyrševi c. 38 se je te dni splazil neznan tat in v trenutku, ko se je urednika odstranila, izmaknil njeno torbico, v kateri je bilo 4000 din gotovine. Torbico so ljudje drugi dan našli v Hreki ulici, zveveda prazno. — Prav tako predrzen je bil vlom v stanovanje Antonije Justinove v Štepanji vasi 56. Vlomilec je odnesel od tam dve zlata poročna prstana, zlato žensko dolgo ovratno verižico, razne zlato obleke, prazen star samokres in denarnico, v kateri je bilo 1765 din gotovine. Justinova trpi okoli 2800 din škode. — Iz podstrešnega stanovanja Frančiške Rupnikove in Jožefa Debečve na Krekovem trgu 11 pa je neki tat odnesel zlato žensko zapestno uro, erberno zapestno uro in 448 din gotovine, tako da obe okrašenici trpita nad 1000 din škode.

I Dve žrtvi prometnih nesreč. Včeraj je ljubljanska bolnišnica sprejela dve žrtvi prometnih nesreč: Na Smartinski cesti je neznan kolear po 15 letno služkinjo Marijo Virantovo s Smartinske ceste 42. Virantova je dobila hude poškodbe po vsem telesu. — V Stari cerkvi pri Kočevju je na cesti prav tako neznan avtomobilist podrl 31 letnega čevljarkega pomočnika Jožefa Urbančiča, ki je tudi dobil poškodbe po vsem telesu.

I Dovoz stavbnega materiala: hlodov, tramov, desk, apna, peska in opeke, se je pretekli dni pričel v obilni meri. Z novimi stavbami prično prihodnji mesec, v jeseni dograjenih pa se vrše razna strokovna dela.

Novo mesto

Občni zbor krajevne organizacije JRZ. Drevi ob 8 se vrši v veliki dvorani Prosvetnega doma v Novem mestu občni zbor krajevne organizacije JRZ za Novo mesto.

V soboto in v nedeljo je bilo Novo mesto v zastavah, izložbe pa so bile še dolgo v noč razsvetljene in okrašene: Novo mesto je sprejemalo tedaj češkoslovanskega konzula g. St. Mišnovskega z njegovim spremstvom in zastopniki slovenskega tiska, ki so prišli v dolensko metropolo, da se udeležijo ustanovitve podružnice češkoslovske jugoslovanske lige. Vse mesto brez razlike strank se je pripravljalo že dalj časa, da ustanovi podružnico lige, ki naj tudi v Novem mestu, kjer je veliko prijateljev Čehoslovakov, posreduje med obema kulturama. G. konzulu so priredili tudi svečan sprejem, ki se ga je udeležila predvsem šolska mladina. V soboto zvečer se je v Sokolskem domu ponovil spored, kakor smo ga videli v Ljubljani pod naslovom »Češkoslovška v vojni in miru«, pri katerem je imel krasno predavanje v čistem slovenskem jeziku g. konzul Mišnovský k posameznim filmom in uvo'ni pozdrav pa je govoril g. predsednik Lig g. dr. E. Stare. V nedeljo ob pol 11, med tem ko je vse dopoldne močno snežilo, se je spored ponovil za šolsko mladino, kjer so simpatije mladine do češkoslovškega naroda dosegle višek. V tem času pa je bil ustanovni občni zbor v mestni dvorani pod predsedstvom predsednika pripravljalnega odbora inž. Matka Abšeca, ravnatelja banovinske kmetijske šole na Grmu. Občni zbor je v imenu katoliških organizacij v Novem mestu pozdravil g. prof. J. Rakovec, poudarjal o predvsem tradicijo naših zvez s katoliškimi Moravani in Slovaki, v imenu sokolskih društev pa g. dr. Vašič. Govorili so še g. konzul Mišnovský, g. predsednik Stare ter novomeški župan g. dr. Polenski. Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika podružnice g. inž. Mate Absec, za tajnika pa g. sodnik dr. Klovský. Vodka češkoslovških jezikoslovnih tečajev je g. prof. J. Jare. — Popoldne je vse goste povabil na mal prigrizek g. ravnatelj inž. Absec na Grm, kjer je že pred letom dni gostil tudi češkoslovškega ministra vojske g. Mahnika. Novi postojanki JCSL, ki je v Novem mestu tako srečno združila zastopnike vseh naziranj, želimo, da bi kar najbolje uspevala.

Maribor

m Telovadna akademija fantovskih odsekov in dekliskega krožka. Po večletnem presledku bo na praznik sv. Jožefa dne 19. marca ob 8 zvečer v dvorani na Aleksandrovi cesti 6 zopet telovadna akademija s pestrimi simboličnimi vajami, gimnastičnimi nastopi in orodno telovadbo. Vstopnina: sedeži po 10, 8 in 5 din, stojišča 3 din. Preskrbite si vstopnice že v predprodaji v Prosvetni knjižnici na Aleksandrovi cesti 6. Odzovite se vabilu naše mladine in posetite akademijo!

m Ne nasedajte alarmantnim vestem. — V zvezi z zadnjimi dogodki v Avstriji so nekateri pričeli razširjati tendenciozne in alarmantne vesti, ki utegnejo tu in tam povzročiti vznemirjenje. Kdorkoli bi doznal za osebo, ki take vesti širi, naj jo takoj prijavi merodajni oblasti, ki bo postopala po zakonu in v kali preprečila vsako ribarjenje v kalnem.

m Šahovske vesti. V nedeljo se je igral semifinale skupine B za prvenstvo Slovenske šahovske zveze, in sicer sta se srečala kot nasprotnika SK Zeleničar iz Maribora in SK Trbovlje. Tekma se je vršila na osmih deskah. Srečanje se je končalo s 6½ : 1½ za Zeleničarja. Od članov Zeleničarja so zmagali: Babič Jože nad Ravnikarjem Francem, Regoršek nad Ivanom Pajkom, Vidovič Vilbald nad Ivanom Horvetom, Ferenčak nad Hinko Jazbecem, Mohorič nad Bartolom, Eferl nad Sredenskom. Izgubil je Hnechtl proti Sredensku, remis pa je bila igra med Gološem in Oprešnikom. Zeleničar je postal sedaj s to zmago finalist v skupini B.

Kuharska razstava

v Mariboru se na splošno željo in zahtevo zaradi velikega zanimanja podaljša še na dan 16. marca

m Dva velika požara v Račah. V občini Rače so imeli zopet dva velika požara, ki sta izbruhnila na zagoneten način ter je pri obeh očitno, da sta bila namerno podtaknjena od požigalca. Prvi požar je nastal v Sp. Gorici na gospodarskem posloplju Jakoba Predkaka okoli 19. ure. Domači so bili vsi v hiši, ko je prišel trgovec z mlekom Kmetec ter jih obvestil, da se v hlevu vse svetli. Pogledali so ter s strahom videli, da je že hlev v plamenih. S pomočjo sosedov so rešili gospodarsko orodje in vozove. Prihiti so tudi domači gasilci, ki pa so imeli po nesreči svojo motorko v popravilu v Mariboru. Sele ko so prišli gasilci iz Podove in Sikol, se je posrečilo ogenj omejiti. Vseeno pa je požar preskočil v sosednino na gospodarsko posloplje posestnika Ivana Potiska ter ga je vpepelil. Po sledovih se je ugotovilo, da je prišel nekdo od zadaj po njhah do Predkakovega hleva ter ga zažgal. Ko so se ponoči vračali gasilci iz Podove, ki so gasili v Gorici, nazaj proti domu, jih je že od daleč pozdravljali ognjeni sij. Gorelo je v Podovi gospodarsko posloplje posestnika Franca Praunspbergerja, od katerega se je nato vnelo še gospodarsko posloplje njegovega sosedja Franca Damjana. Obe posloplji sta zgoreli s pritlikavimi vred do tal. Tudi tu se je ugotovilo zločinski požig, in sicer je požigalec prav tako, kakor v Gorici, prišel čez polje h gospodarskemu posloplju.

m Pecenji meso. Danes, v torek, zjutraj se bo prodajalo od 8 naprej na stojnici za oporečno meso pri mestni klavnici 150 kg govejega mesa po 5 din in sicer na osebo do 2 kg.

m V Ljudski univerzi bo predaval v petek 18. marca univ. prof. dr. Gahs iz Zagreba o inteligenci predhistoričnega človeka.

m Zaradi uboja — 4 leta ječe. Pred okrožnim sodiščem je bila včeraj dopolndne razprava proti 22 letnemu delavcu Ivanu Ilen iz Majskega vrha pri St. Vidu pri Ptuju zaradi uboja. V noči na 1. septembra lanskega leta je sunil v Marenbergu Karla Gajška v desno stran prsi ter mu ranil pljuča. Gajšek je zaradi te poškodbe 15. septembra umrl v slovenjegraški bolnišnici. Istočasno je tudi ranil z nožem Avgusta Svečka v levo stran prsi, Franca Novaka pa je udaril po glavi in ga sunil v levo nadlakt. Pobjo se je pripetil med obirači hmelja, ki so popivali omenjenega dne. Ilen je bil obsojen na 4 leta strogega zapora.

Gledališče

Torek 15. marca ob 20: »Trubadur«. Red C. Sreda 16. marca: Zaprt. Četrtek 17. marca ob 20: »Firma«. Red B.

Ptuj

Lanske šmarnice: »Lepa si, Roža Marija« so po širni Sloveniji užigale ljubezen do ljube nebeške Matere, za letos pa bodo v ta vzvišeni namen izšle do srede aprila nove šmarnice z naslovom: »Dež za soncem...« Kdor jih želi dobiti za 16 din, naj naroči z dopisnico vsaj do 25. marca, ker pozneje bodo stale 19 din. Naslov pisatelja: Vekoslav Skuhala, župnik na Hajdini pri Ptuj.

Občni zbor Mestne organizacije JRZ Ptuj bo v nedeljo, dne 20. marca 1938 ob pol 10 v Ptuj v magistratni dvorani. Govori g. senator dr. Schaubach Franc iz Maribora.

Ježica

Fantovski odsek na Ježici je izgubil 11. t. m. svojega člana, mladca Zvonka Vavpotiča, ki je umrl pratekeli petek. Pokojni je bil miren in dober fant, ki je rad zahajal v naše vrste. Nastopal je tudi večkrat pri naših prireditvah. Ohranili ga bodo v lepem spominu! — Na praznik svetega Jožefa ob pol 8 zvečer bo priredil Fantovski odsek skupno z dekliskim krožkom telovadno akademijo. Zanimiv spored obsega gimnastične, simbolične vaje, orodno telovadbo itd. Sodelovalci bodo najmlajši do že preizkušenih orodnih telovadcev. Tri dni pred sv. Jožefom pa bodo duhovne vaje, ki jih pripravila odsek. Vsi fantje in možje vabljeni!

Smare pri Ljubljani

Že teden dni se vrše športne dirke za avtomobiliste, motocikliste, dirkače, pa tudi za konjače na državnih cestah med vsemi Smarje-Sap. Uspehi so čudoviti. Tudi na Ljubelju ne pogori toliko benecina. Dva cestarja neprestano drgneta blato s pol metra globoko razorane ceste. Ne smeta se pa dotakniti dveh kupov gramoza, ker ga gospodje še niso prevzeli. Gledalci navdušujejo dirkače, da vam v primeru nesreče priskoči na pomoč — Martin Krpan, ki ga je telefonično poslala sem cestna uprava. Reši vam konja iz blata, potegne voziček ali porine avto. Zavarovalnice za doživljete pošljejo sem v kratkem svoje agente. Le korajžo! Saj je v bližini prostorno smarsko pokopališče.

Naš tujski promet

Ljubljana 14. marca.

Danes dopoldne se je v stekleni dvorani banke uprave na Bleiweisovi cesti sestel pod predsedstvom bana g. dr. Marka Natlačenca banovinski turistični odbor na svojo 2. redno sejo. Seje so se udeležili člani sveta skoro polnoštevilno.

Ban o pomenu tujskega prometa

Uvodno je članke pozdravil ban g. dr. Marko Natlačenec, ki je najprej orisal pomen in delo tujkoprometnega sveta, nato pa obširno govoril o pomenu tujkega prometa za Slovenijo. Koristi od tujkega prometa imajo pa seveda tudi kmet, vsa bližnja in daljna okolica tujkoprometnih krajev. Koristi in dohodke ima tudi država, z njo občine, direktne dohodke pa zlasti drž. podjetja. Čim več tujcev prihaja, tem večje je povpraševanje za proizvode vsake vrste, kar okrepi domačo produkcijo.

Velik je tudi socialni in kulturni pomen tujkega prometa, tudi vzgojni pomen je velik, ker povečuje izobrazbo domačih ljudi. Sploh so v turističnih državah vse javne naprave na večji višini kot v državah brez turističnega prometa.

Tudi v naši državi in posebej v Sloveniji so dani vsi notranji pogoji za obisk in razmah turizma, kakor le malo kje. Ob teh naravnih predpogojih je Slovenija veljala že doslej poleg našega primorja kot eno najvažnejših turističnih področij v naši državi. V Slovenijo pride vsako leto okoli 200.000 domačih in tujih turistov in je naša banovina v primeri z ostalimi banovinami po številu obiska med prvimi, po višini prenočnin pa na drugem mestu v vsaj državi (na prvem mestu je tozadevno savska banovina: Hrvaško Primorje).

Toda pri vseh teh uspehih moramo spoštovati, da je vedno večja konkurenca turističnega inozemstva in je naš dvig na tem polju počasnejši. Veliko nam še manjka do popolne organizacije. Zato je skrajni čas, da postopamo kakor druge države: da uredimo naše turistične kraje tako kot je potrebno in izpolnimo tudi vse druge pogoje za turizem, da delamo dobro propagando, da napravimo sploh tujcu pri nas bivanje čim ugodnejše, da bo obisk pri nas za tujca vedno privlačen.

Denarna sredstva so sicer dokaj skromna. Tudi sredstva banske uprave so skromna, vendar se bodo v naslednjem proračunskem letu povečala. Seveda so to krediti, ki služijo direktnemu pospeševanju tujkega prometa, poleg tega pa služijo posredno in neposredno tujekemu prometu tudi razni krediti strokovnih oddelkov banske uprave za ceste, asanacijo, vodovode, elektrifikacijo itd.

Pri vsem tem delu pa je potrebna tudi pravilna organizacija tujkoprometnega delovanja. Činilatelj iz vrst javne kot tudi zasebne iniciative. Ta organizacija se je že začela z izvajanjem uredbe o pospeševanju turizma. Ko bo omogočeno smotreno sodelovanje najmanjših enot za pospeševanje tujkega prometa kakor tudi večjih organizacij in ko bodo na razpolago primerna sredstva, bo šele mogoče v tej panogi govoriti o načrtnem gospodarstvu za daljšo dobo. To naj bo naš ideal, katerega se je treba najbolj približati.

G. ban se je zahvalil vsem članom in velenim organizacijam za dosedanje sodelovanje, pa tudi predstavnikom tiska, ki podpirajo stremiljenja vseh faktorjev za pospeševanje tujkega prometa. Banska uprava bo posvečala razvoju turizma največjo pozornost ter bo dala vsem javnim in zasebnim činiteljem vsa podpora za nadaljnje delo. Le s složitnim delom vseh poklicanih faktorjev je mogoče doseči uspehe, katerih si vsi želimo v dobro našega naroda.

Pospeševanje turizma

Poslovno poročilo predsedstva poslovnega odbora ban. tujkoprometnega sveta je podal najprej načelnik oddelka za trgovino, obrt in industrijo g. dr. Fran Ratej. Iz njegovega poročila je razvidno, da je bilo delo zlasti poslovnega odbora in ožjih odborov zelo obsežno.

Nadaljnje poslovno poročilo je podal kot poslovodja ban. tujkoprometnega sveta g. Joško Sottler. Iz njegovega poročila posnemamo naslednje podatke o naših akcijah:

Glavno ravn. drž. železnice je izvršilo revizijo potniške tarife in bosta sedaj namesto čl. 11 dva člena. Ostane v glavnem pri dosedanji ugodnosti: 50% pri vožnji pri potovanju v obeh smereh, odn. brezplačni povratek. Ugodnost je vezana na 10, pri inozemskih na 5 dnevno bivanje. Ugodnost uživajo vsi kraji, turistični in drugi. Za tuzemske turiste bo omejitve v tem, da se ugodnost priznava le za potovanja v smeri zdraviljenja, okrepitve in odnora, kolikor so namembni kraji oddaljeni 200 od izhodne železniške postaje. Inozemski turisti uživajo 50% popust tudi pri vseh vožnjah v času svojega bivanja v državi. Nova potniška tarifa stopi v veljavo dne 1. aprila 1938.

Predlog glede znižanja zgradarine v vaseh brez tujkega prometa, odn. revizijo zakona o neposrednih davkih je ministrstvo financ odklonilo. V vprašanju avtorizacije amuških učiteljev in vodnikov je v teku predhodni postopek. Vprašanje možnosti lova za inozemce je rešeno ugodno. Ker je komasacija občin dovršena, bodo izdana navodila za enotno oznamovanje krajev v Sloveniji.

Glede motornih vlakov je omeniti, da bodo vozili v Slovenijo po progah: Jesenice—Bistrica—Bohinj, jezero, Jesenice—Rateče—Planica, Ljubljana—Kamnik in Ljubljana—Vrhnika. Kdaj pa bodo ti vozovi prišli, še ni znano. Glede onešilovanja Save po TPD je izdana pravno-moralna odločba banske uprave, da se imajo izvršiti potrebna dela v rudnikih in da se imajo naprave vzdrževati kakor so bile odobrene. Isto velja tudi za Savinjo, oz. industrijske kraje ob njej.

Glede ustanovitve hotelirske šole je prevladovalo mnenje, naj se ustanovi v Mariboru. Prirejeni bodo tudi številni tujkoprometni tečaji: propagandni, strokovni in jezikovni. Dosedanji obisk 9 tečajev je bil dober: povprečno 75 oseb. Za osnutek uredbe o klasifikaciji gostišč in maksimiranju cen je banska uprava izdelala tudi svoje predloge, ker osnutek, izdelan v ministrstvu trgovine in industrije, ne ustreza našim razmeram. Glede sanacije gostinstva se zbirajo podatki. Ker je pričakovati večjega turističnega dotoka iz Nemčije, je banska uprava pokrenila akcijo, da bi bil uradni turistični urad v Berlinu dorastel svojim nalogam in je predlagala, da naj se osebe urada izpopolni z močjo, ki pozna zadostno Slovenijo in njene turistične postojanke.

Tujski promet v l. 1937

Iz poročila načelnika g. dr. Rateja, da je bilo lani v Sloveniji tuzemskih turistov 134.482 + 727.246 prenočninami in 58.190 inozemcev + 271.286 prenočninami, torej skupno 190.673 tujcev + 998.732 prenočninami. Število obiskovalcev je v primeri z letom 1936 naraslo za 6,3%, obisk tuzemcev 5,45,

inozemcev 8,35. Pri prenočninah smo malenkostno nazadovali, to pa zaradi zmanjšanja nočnih inozemcev za 28.719, dočim so se prenočnine tuzemcev povečale za 28.719. Dvig obiska ob nazadovanju prenočnin se odraža neugodno v dobi bivanja. Glede inozemcev izkazuje statistika dvig pri Angliji za 514, Avstriji 535, Italiji 1.214, Madžarski 620, Nemčiji 3.836 in USA 557, dotok pa se je zmanjšal iz Češkoslovaške za 3.271, Norveške 364 in Grčije 225. Največ hodijo med inozemci k nam Avstriji 17.594, Nemci 13.762, Čehi 6.477, Italijani 5.603, Madžari 2.597, Angleži 2.482, Francozi 1.466 itd.

Končna presoja našega tujkega prometa je naslednja. Uspeh je bil relativno dober. Ne zadovoljuje pa z ozirom na povprečje doseženega bivanja, povprečne zasedbe vsake tujske sobe (po cenitvi koma) 60 dni v letu) in s tem na finančni efekt. Nepopoln je uspeh glede inozemskih turistov. Obžalovati je zlasti nazadovanje čeških turistov, čeprav imamo s to prijateljsko državo poseben turistični sporazum.

Računamo in letu 1937 lahko s približno istimi dohodki kot za 1936. Po podatkih ministrstva za trgovino in industrijo je vrget turizem Sloveniji 1936 okoli 160 milij. din. Od te vsote dejansko lahko cenimo, da je ostalo v Sloveniji okoli 100 milijonov din, s katerim zneskom mora tedaj naše gospodarstvo resno računati.

Program za l. 1938

Banska uprava je pozvala vse občine, da ji dostavijo delovne programe, tako da ji bo mogoče izdelati tudi zase točen delovni program. Za 1938 je delovni program bolj splošnega značaja. V to, da bo banovina lahko izvrševala svoje naloge, se mora povečati število osebja pri turističnem referatu. Izvede naj se v letu 1938 organizacija tujkoprometnega dela po občinah. Nadaljevala se bodo javna dela, ki imajo pomen za tujski promet. Posebno skrb bo banovina posvečala strokovni izobrazbi v gostinstvu. Sanacija gostinstva tudi ne trpi več odlašanja. Sploh bo treba žrtvovati za turizem znatno večja sredstva kot so bila dosedaj dana v ta namen. Banovinski proračun bo dal za pospeševanje turizma 213.000 din več kot v tek. proračunskem letu. Naše delo je pravzaprav v skromnih začetkih in dolga je še pot, da bodo odstranjene samo glavne ovire pri razvoju našega tujkega prometa. Toda povpraševati je treba, da je postal tujski promet v Sloveniji gospodarska nujnost, s katero moramo računati.

Po poslovnem poročilu je bilo prečitano tudi poročilo o denarnem poslovanju banovinskega turističnega sveta. Izdatki so šli v glavnem za strokovne tečaje ter strokovno literaturo. Po poročilu preglednikov računov, katerega je podal g. Gnidovec, je bil dan poslovnemu odboru absolutorij.

Organizacija reklame in propagande

Dr. Ciril Čížek, ravnatelj Zveze za tujski promet v Ljubljani je podal nato obsežen referat o tujkoprometni propagandi in informacijski službi pri nas. Obširni referat govori najprej o sredstvih propagande, nato tehnikah in organizaciji tujkoprometne propagande in končno o finančnem zavarovanju tujkoprometne propagande. Referat tudi podrobno obravnava še razne druge propagandne akcije in se zavzema za uvedbo turističnega tedna, ki naj tudi služi propagandi za tujski promet.

Na koncu svojega referata je dal predloge, iz katerih posnemamo najvažnejše točke:

1. Pravočasno (do konca decembra za letoletno in konca julija za zimsko sezono) naj se pripravi besedilo za vse izdaje, katere bodo izdane v prihodnji sezoni. To gradivo naj pregleda poseben redakcijski odbor, ki ima sestaviti tudi že program za naslednje leto. Ta redakcijski odbor bi bil zelo številčen. Izdelava programa, priprava besedila, slik itd. naj se poveri kakor sploh celotno izvrševanje propagande stalnemu pripravljalnemu in izvršnemu odboru.

Avstrijska in nemška valuta

Z dogodki v Avstriji je nastalo vprašanje, kakšna bo bodočnost avstrijskega šilinga in v zvezi s tem tudi nemške marke.

Znano dejstvo je, da je bil valutni položaj avstrijskega šilinga znatno boljši kot nemške marke, čeprav sta obe valuti izgubili v primeri s prejšnjo pariteto do zlata. Pri marki je bilo to deloma manj vidno, ker obstoja večje število tečajev za marko, ki so zelo različni med seboj. Tako je notirala nemška marka — deviza na Dunaju v petek še 211 (100 mark je bilo 211 šil.), toda tečaj valute za marko je bil mnogo nižji, kar je tudi razumljivo z ozirom na veljavne nemške devizne predpise. Po vesteh z Dunaja je bil v nekaterih vrstah plačilnega prometa, predvsem za vojaške potrebe, določen tečaj za marko z 135 šil., kar je veliko bližje tečaju za nemško marko — valuto kot pa za devizo.

V Švici danes ni bilo nobenih notacij za avstrijski šiling, dočim je bila notacija za devizo v soboto v Curihi še 81,50, za valuto pa samo še 62 (100 šilingov 62 švicarskih frankov).

Na naših borzih imamo še vedno kupčijo z nakazniškimi šilingi v zasebnem kliringu. Tukaj tečaj ni znatno padel. V petek preteklega tedna je znašal na pr. na ljubljanski borzi 8,20—8,30, v

Stanje Narodne banke

Narodna banka izkazuje za 8. marec naslednje stanje (vse v milij. din, v oklepajih razlika v primeri z izkazom za 28. februar 1938):

Aktiva: Zlato v blaginjah 1.723,4 (+5,56), zlato v inozemstvu 7,5, skupna podlaga 1.730,9 (+5,56), devize izven podlage 400,94 (—37,8) kovani denar 396,95 (+0,16), posojila: menična 1.352,06 (+10,4), lombardna 254,1 (—1,75), skupno posojila 1.606,2 (+8,7), vrednostni papirji 197,5 (—0,66), efekti rez. sklada 191,46 (+1,4), razna aktiva 2.267,4 (+56,86).

Pasiva: bankovci v obtoku 5.703,9 (+6,7), drž. terjatve 63,9 (—72,76), žiroračuni 1.567,3 (+59,1), razni računi 1.117,2 (+37,1), skupno obveznosti po vidu 2.748 (+23,4), razna pasiva 318,6 (+3,5).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 8.452,3 (+30,14), skupna podlaga s primom 2.224,2 (+7,14), od tega samo zlato v blaginjah s primom 2.214,6 (+7,14), skupno kritje 26,31 (26,32), od tega samo z zlatom v blaginjah 26,20 (26,21).

Radi nakupov zlata v Londonu se je ponovno povečala postavka raznih aktiv, zmanjšala pa se je postavka deviz izven podlage. Posojila na menice so narasla. Med pasivi so izpremembe v ob-

2. Program naj se sestavi posebej za vso Slovenijo (zdravilišča, letovišča, planinske postojanke in zimovišča), potem za posamezna okrožja in končno za posamezne turistične kraje. Vpoštevati se mora tudi delo za izdaje, ki veljajo za vso državo, kjer naj se postopa na isti način.

3. V finančnem pogledu naj se določi minimalni program.

Končno naštevajo predlogi še faktorje, katere naj bi bilo vpoštevati pri izvrševanju propagande.

Vsako leto naj se poleg tega uvede, če ne že propagandni turistični teden, pa vsaj propagandna sobota in nedelja.

Po referatu se ni razvila debata, ker je več članov predlagalo, naj se referat najprej razpošlje vsem zainteresiranim članom, da stavijo k njemu pripombe in nato naj se vrši novo seja, ki naj izdela podrobne predloge. G. ban je te predloge vpošteval.

Razni predlogi

Ravnatelj zdravilišča Dobrna g. dr. Šter je predlagal, naj se uvede pouk o tujkem prometu v zadnje razrede ljudskih in srednjih šol kakor tudi naj ljubljanski univerza posveti poseben seminar nauku o tujkem prometu, ki postaja vedno važnejši. O tem se je razvila obsežna debata, po kateri je prišlo do kompromisa.

Mestni turistični odbor v Ljubljani je poslal več samostojnih predlogov, katere je večinoma utemeljil mestni svetnik g. dr. Brilej. Mestna občina ljubljanska predlaga akcijo za čimprejšnjo zgraditev ceste Ljubljana—Sušak, nato akcijo za rešitev kolodvorskega vprašanja v Ljubljani, čimprejšnjo uvedbo motornih vlakov in na koncu posebno razpravo o tujkoprometnih potrebah mesta Ljubljane. V debati je pojasnil načelnik tehničnega oddelka g. inž. V. Skaberne stanje priprav za cesto Ljubljana—Sušak. Načrti za to cesto so v naši banovini gotovi razen za oni sektor od Ljubljane do Iga, kjer ima cesta iti čez ljubljansko barje. Tu je pa treba obširnih tehničnih priprav in poskusov, ki so sedaj še v teku in še ni znan rezultat teh raziskavanj. Tudi načrti v savski banovini so skoro že pripravljeni. Cesta je zamišljena kot naša prva avtomobilska cesta in upa, da se bo iz novega posojila dobilo za novo cesto dovolj potrebnih sredstev. Glede vprašanja drugega tira na progi Zagreb—Jesenice je bilo ugotovljeno, da so dela že v teku in da bo tudi tu prišlo v poštev veliko posojilo, ki se namerava najeti.

Predloge o železniških voznih olajšavah je podal predsednik Slov. planinskega društva g. dr. Pretnar. V debati je navzoči zastopnik žel. ravnateljstva v Ljubljani g. dr. Jeglič pojasnil stališče naše železniške uprave.

G. dr. Pretnar je našel tudi vprašanje cestnega prometa v Bohinjski kotlini, ki je pozimi ponavadi odrezana od sveta zaradi slabih zvez in premajhnega čiščenja obstoječih cestnih zvez. Tudi na to je dal pojasnil g. inž. Skaberne.

G. dr. Šubic (Celje) opozarja na to, da bi bilo potrebno smotreneje urediti izdajo turističnih viz za inozemske avtomobiliste, da ne bodo imeli tozadevnih neprilic in stroškov. Tudi opozarja, da nekatera naša oblastva v inozemstvu napačno razumevajo razpise glede izdaje kolektivnih vizumov. G. Berlić (Ptuj) opozarja na slabo stanje cest v ptujski okolici, kar zelo ovira tamkajšnji tujski promet. Posebno se zavzema za to, da dobi mesto Ptuj vodovod in kanalizacijo, kar pa mestni proračun ne prenese in je potrebna akcija banovine, kateri plačuje Ptuj znatne zneske v bednostni sklad in v sklad za javna dela.

G. Miroslav Zupan (Ljubljana) opozarja na preev vprašanje ureditve cestnega prometa pri nas. Uvedba takozvane letne kontrole je bila zelo potrebna, vendar je potrebno njih delo usmeriti drugače v večjo korist ureditve prometa na naših cestah. Predvsem naj prometnokontrolni organi pazijo na to, da bodo vsi vozniki — ne samo avtomobilisti — držali se prometnih predpisov. V ta namen naj se razvije obsežna propaganda. V svrhu preprečitve prometnih nesreč naj se bolje označijo vozovi z lučmi in naj se sploh modernizirajo vsi cestni prometni predpisi, ki so delno že zastareli. Vsekakor je potrebno, da se promet na naših cestah smotreno uredi.

Zasedanje banovinskega tujkoprometnega sveta je bilo končano po 2 popoldne.

HRIPO

In drug prehlad lahko preprečite z AFLUKIN pilulami od Amsterdamsche Chininefabriek. Zastopstvo: Kaštel d. d. Zagreb

Oglas reg. pod št. 48.936.

Newyork 100 dolarjev	4293.50—4329.82
Pariz 100 frankov	137.52—138.95
Praga 100 kron	150.93—152.04
Trst 100 lir	226.19—229.28

Curih: Beograd 10, Pariz 13.45, London 21.635, Newyork 433.75, Bruselj 72.73, Milan 22.775, Amsterdam 241.20, Berlin 174.30, Dunaj ne notira, Stockholm 111.40, Oslo 108.70, Kopenhagen 96.60, Praga 15.15, Varšava 82, Budimpešta 86.25, Atene 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.565, Buenos Aires 112.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% invest. posojilo 98.25—100.25, agrarji 60—62, vojna škoda promptna 459—462.50, begluške obveznice 90—91.75, dalm. agrarji 90.25 do 92, 8% Blerovo posojilo 95.50—98, 7% Blerovo posojilo 89.50—91.50, 7% posojilo Drž. hip. banke 90—101, — Delnice: Narodna banka 7200 do 7300, Trboveljska 220—225

Zagreb: Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 98 denar, agrarji 60.50—61.50, vojna škoda promptna 460—465 (465), begluške obveznice 90.50 do 92, dalm. agrarji 89—91, 4% sev. agrarji 60 denar, 8% Blerovo posojilo 85—97, 7% Blerovo posojilo 89.50—92, 7% posojilo Drž. hip. banke 90—101, 7% stab. posojilo 96 denar, Delnice: Priv. agrarna banka 225 denar, Trboveljska 220—230, Gutmann 63—65 (65), Tov. sladkorja Bečkerek 500—600, Šaj. sladk. tov. 135 blago, Dubrovačka 395—415, Jadranska plovba 380—405, Oceania 610 denar.

Belgrad: Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 99—90.50, agrarji 61—61.75 (61.50, 61.25), vojna škoda promptna 463.50—50.464 (463.75, 462), begluške obveznice 91.25—91.50 (91.25), dalm. agrarji 90.25—91 (91, 90.25), 7% Blerovo posojilo 90.25—90.50 (90.50, 90), 7% posojilo Drž. hip. banke 90.75 denar, 7% stavb. posojilo 98—90, — Delnice: Narodna banka 7.300—7.450, Priv. agrarna banka 231—232 (231, 232).

Živina

Sejem v Slovenjgradu 12. marca. Prignanih 175 glav goveje živine. Kupcev je bilo malo. Prodanih je bilo 40 glav. — Ker primanjkuje povsod krme, posebno slame, ter so tako slabe cene in slaba prodaja, je naš kmet težko prizadet.

Smrt češkega pesnika in učenjaka prof. O. Fischerja

V zadnjih letih kosi smrti v vrstah praških vseučiliških profesorjev naravnost neumljeno: prav najboljši se morajo podati kot njene žrtve. Po zgodovinarju Pekaču, Palackem nove dobe, je umrl Šalda, največji kritični duh čel. književnosti in romanist, za njim V. Tille, mladinski pisatelj, narodopisec in gledališki kritik, učitelj primerjalne literature, zdaj pa Otokar Fischer, pesnik, prevalec in največji esojist mlajše generacije, germanist, da imenujemo samo filološko fakulteto. Otokar Fischer je bil izredni duh, predstavljajal največjo vrednoto, ki jo je prasko judovstvo prineslo v češkoslovaško kulturo. Kdor je bil kdajkoli prisoten pri njegovih predavanjih na univerzi, ne bi nikdar pozabil, kako v njem, globino in brušeno obliko je podajal notranje krize kakega Kleista, Brücknerja ali Nietzschea, portrete svojih ljubljencev. Njegova delavnost je bila ogromna: pisal je filološko natančne študije iz germanistike, monografije o Nietzscheju, kompandije o literarnih metodah, o češko-nemških literarnih stikih, razprave iz češke literature, o Erbenu, Machu, B. Nemčevju itd. itd. Važni so njegovi literarno-psihološki eseji, ki so izšli v dveh zvezkih, »Duše a slova« (Duša in beseda) ter »Svět a slova« (Svet in beseda), ki spadata med najgloblja razmotrivanja o Besedi in Duhu. Poleg vsega tega pa je bil tudi ploden pesnik, pripadajoč generaciji iz l. 1914 (Capek, Durych, Fischer, Langer itd.), in je izdal več zbirke pesmi (Kraljestvo sveta, Ozarjena okna, Krogi itd.) in več dram (Sužnji, Přemyslovci). V njih je prikazoval v strogi novoklasični obliki boje duha s seboj in svetom, ter je spadal kot pesnik med začetnike ekspresionizma, ki pa se je z njim umiril in dobil trdne oblike. Njegova lirika je precej osebnostna in poduhovljena, včasih pa tudi precej didaktična in epigramatična. Bolj kot v liriki ali dramatikah pa se je uveljavljal kot gledališki kritik, saj je napisal več knjig teoretičnih razprav ter na stotine kritik v dnevnem tisku. Zadnja leta je bil ravnatelj, šef Narodnega gledališča, ter je imel odločilni vpliv na sedanji osrednji gledališki program v češkoslovaški državi. Znan je njegov spor za Šaldo-dramatiko v zadnjem letu, ki je razgibal vso javnost. Toda kljub vsemu temu delu v gledališču, dnevnim publicistikam, na univerzi, kjer je z vso vestnostjo pripravljaval svoja odlična predavanja, pa je predstavljal v češkoslovaški književnosti tudi najmarljivejšega prevajalca iz svetovne literature. Njegova lastna pesniška narava in izredna besedna kultura ga je usposabljal za najboljšega pesniškega prevajalca svetovnih pesniških klasikov. Prepešnil je Villona, celotnega Goethevega »Fausta«, ki je veljal za najboljši prevod tega veleleda sploh, prevajal je Nietzschea, Verhaerena, Shakespeara, Marlowa; iz germanskih in romanskih literatur, klasične in najmoderneje dobe. V zadnjem času so ga pridobili za prevod Puškina ter je za novo izdajo Puškinovih spisov prevel vse njegove drame, med katerimi je uspel zlasti »Boris Godunov«. Zdal je pripravil pripovedne pesmi. Od časov Vrhlickega češkoslovaška književnost ni imela plodnejšega in svetovno bolj razgledanega prevajalca. V tem oziru je bil med sodobniki gotovo na prvem mestu, kakor je bil med prvimi tudi kot esejist in esejistični znanstvenik, ki je prav tako obvladal pesniški zanos in intuicijo kakor filološko natančnost. V tem pomeni gotovo srečno sintezo na področju literarne zgodovine. Bil je star šele 55 let.

Borza

Dne 14. marca 1938.

Denar

Na naših borzih je v zasebnem kliringu ostal angleški funt neizpremenjen: v Ljubljani na 238 denar, v Zagrebu in Belgradu 237.20—238.80.

Avstrijski šiling je v Ljubljani popustil na 8.05—8.15, v Zagrebu na 8.055—8.155, v Belgradu na 8—8.10.

Nemški čeki so ostali neizpremenjeni: v Ljubljani na 14.25—14.45, v Zagrebu na 14.245—14.445, v Belgradu na 14.25—14.45.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 3.154.025 din, v Belgradu 1.240.000 din. V efektnih izkazih Belgrad prometa 65 milij. din.

Ljubljana — tečajni primom:

Amsterdam 100 h. gold.	2405.16—2419.75
Berlin 100 mark	1786.03—1749.91
Bruselj 100 belg	727.20—732.27
Curih 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	215.53—217.61

Izjava kitajskega škola v Parizu:

Ali so Japonci res izvoljeni narod?

Nankinški škof msgr. dr. Ju-Pin, ki je daljša časopisoval po Ameriki, je te dni prišel v Pariz, kjer je katoliškim časnikarjem podal tole izjavo:

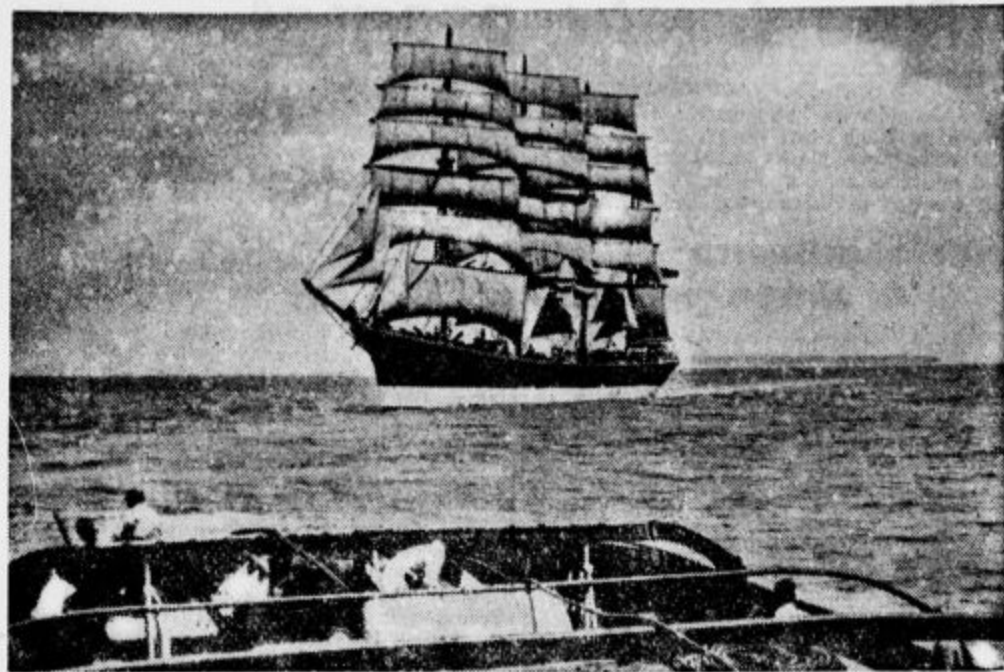
»Sočustvujem z japonskimi katoličani. Kot katoliški škof vidim v njih svoje otroke. In imam do njih prav toliko naklonjenosti, kolikor je katoliški škof mora imeti za vse vernike katerekoli narodnosti. Vendar pa moram z bolečim srcem ugotoviti, da iz patriotizma in lojalnosti branijo slabo stvar ter da korakajo po napačnem potu.

Ali morda Japonska meni, da je njej Bog naložil kako posebno nalogo? Ali so Japonci res ti izvoljeni narod, ki si lahko dovoljuje boriti se zoper krivice v drugih deželah? Kakor trde, se ne vojskujejo zoper kitajsko ljudstvo. Če je to res, zakaj pa toliko mrličev in razvalin? Pravijo, da se bore zoper komunizem kar pri korenini? Saj nikakor ni res, da bi na Kitajskem vladal komunizem. Maršal Čan Kajšek je bil tisti mož, ki je Kitajsko osvobodil komunizma!

Verujem v našo zmago, v zmago Kitajcev. Če bi pa zoper vsako pričakovanje vendarle zmagali Japonci, bi komunizem na Kitajskem znova prišel

na površje. Odgovornost za kaj takega pa bi padla na Japonsko! Kitajska more še dolgo vzdržati in se za sedaj ni treba ničesar bati. Vendar ne smemo pozabiti: Če Kitajcem ne bo od nikoder drugod prišla pomoč, da bodo rajši komuniste klicali na pomoč, kakor pa bi prenašali japonsko vladanje nad seboj. Ali naj še enkrat naglašam, kako silno bi mi vsi kaj takega obžalovali? Kaj bo postalo iz naših misijonov in drugih katoliških ustanov? Tista pičila leta komunistične vlade na Kitajskem pred Čan Kajškom so bila za katoliški razvoj na Kitajskem sila pogubna. Naj bi nas Božja Previdnost obvarovala take nesreče, ki bo tudi za Japonce velika nesreča. Saj je jasno, da sama ta dežela ne more vse Azije braniti zoper komunizem!

Od Kitajske bi bila prava blaznost, ko bi hotela napasti Japonsko, če ne bi bila izzvana. Japonci so se zavedali, da bo Čan Kajšek znova zedinil vse kitajske dežele. Vedeli so, da ne smejo več čakati. Ko bi s svojim napadom Japonci še nekaj časa odlašali, bi jim kmalu ne bilo več mogoče izvesti nameravane osvojitve Kitajske. Japonsko dokazovanje me spominja na basen o volku in jagnjetu.

Pred 50 leti so po morjih jadrle same take jadrnice. Dandanes pa jadra po svetovnem morju samo tale finska jadrnica na štiri jambore »Olivebank«. Ze 50 let jadra tako med Avstralijo in Evropo. Pa ne bo več dolgo, ko bo tudi nje konec.

Generalni kapitelj jezuitskega reda v Rimu

Dne 11. marca se je v Rimu sestala generalna kongregacija Družbe Jezusove, kar je navadno velik dogodek, ker se navadno generalna kongregacija zbira le po smrti generalnega predstojnika, ki mu zbere naslednika.

Jezuitski generalni kapitelj, ki sedaj zaseda v Rimu, je 28. po vrsti od začetka ustanovitve tega reda. Udeležujejo se ga predstojniki provinc skupaj s še vsaj dvema zastopnikoma svoje province. Vsi udeleženci bodo ostali v Rimu čez velikonočne praznike, da se bodo lahko v cerkvi svetega Petra udeležili trojne kanonizacije, med drugimi tudi blaženega jezuitskega mučenca Andreja Bobola.

V nedeljo 6. marca je Sveti oče v daljši zasebni avdienci sprejel generalnega predstojnika Družbe Jezusove Vladimirja Ledochowskega.

S čim preženemo volkove

V št. 52 je priobčil »Slovenec« spisek, kako je finski držav preganjal z vžgalicami trop volkov, da ga niso napadli in raztrgali. Naj navedem pri tej priliki, da se volk najbolj boji dveh stvari, ognja in godbe. Z ognjem ga človek gotovo prežene, seveda če ga ima pri roki. Razen ognja pa se boji tudi godbe. Naj priobčim tu zgodbo iz Rusije, katero sem bral pred kakimi 40 leti. Bilo je v hudi ruski zimi in ponoči, ko so se vračali gostje skozi gozd z ženitnine. Naenkrat zapazijo z največjim strahom, da drvi za njimi tolpa volkov. Med svati pa je bil tudi godec z gosli. Ko so bili volkovi že blizu sani, vzame godec gosli v roke in začne gosti. Ko zaslišijo volkovi gosli, naenkrat obstoje in se razkrope na vse strani in svatje so bili rešeni gotove smrti.

Znano je tudi, da se godbe bojijo navadno tudi psi. Pred 50 leti sem imel psička, ki ni mogel slišati godbe. Pozimi je ležal navadno na peči. Ko so pa prihajali pred pustom ženini s svati in godec mimo župnišča proti cerkvi h poroki, je psiček, ko je zaslišal gosli, začel cviliti, skočil s peči in se skril v kot pod posteljo in ni prišel izpod postelje, dokler niso utihnile gosli. I. S.

Ptiči in moderna tehnika

Opazovalec narave poroča: Pred kratkim sem opazoval kragulja, prav za prav skobca, ki ima zlasti rad vrabce. Naselil se je v svojem skrivališču blizu železniške proge, po kateri vsak dan vozi le malo vlakov. Vsak dan je skrbno pazil ter je menda že dobro vedel, kdaj pripelje mimo kak vlak. Čudno pa je, da se vrabci najraje drže v grmovju poleg železniške proge, čeprav jih tamkaj

vlakovi večkrat motijo. Kadarkoli pridrdra mimo vlak s sopihajočo lokomotivo, se vrabčki vsakokrat preplašeni razlete. Tega trenutka pa pričakuje skobec. Vlak je vrabce vsakokrat tako prepašil, da niti ne zapazijo, kako se za njimi spušča skobec. Tako leta skobec za vrabčki ter si tako za vsakim vlakom upleni veliko zalogo živeža. Če pa mu tega ni dovolj, se spusti za njimi. Ker je hitrejši, jih lahko mnogo zajame in polovi.

Druge vrste ujed kraguljevrste je kanja. pri kateri pa sem tole opazoval: Kanja je precej len ptič, ki si rad pridobiva živež tako, da je čim manj truda in napora. Kadar kanja vidi lovca, ki gre s puško na lov, ga seveda v previdni razdalji sledi. Kadar lovec ustrelji kako sloko ali kakega drugega ptiča, brž privrši kanja in pobere lovčev plen, še preden je pes mogel odnesti ustreljeno žival lovcu. Kanja je celo tako drzna, da je celo psu iz gobca izvrgla plen ter ga odnesla. Preden se začudeni lovec prav zave, kanje že nikjer več ni. — Tako ta opazovalec narave. Prav bi bilo, ko bi še kdo drugi hotel kaj takega potrditi.

Katoličani v Budimpešti

Pred svetovno vojsko katoliško življenje v Budimpešti ni bilo kaj prida. Saj je bilo znano, da je Budimpešta vsa požidovljena ter sila pokvarjena. Po svetovni vojski se je stvar močno na bolje obrnila, kakor kažejo te številke: V Budimpešti je danes 43 župnij, izmed katerih pa jih je 24 šele po vojski nastalo. Svetnih duhovnikov je v mestu 384, redovnih pa 542, kakor tudi 1970 redovnic. Poleg 62 duhovnih profesorjev, ki uče katoliški verouk na srednjih šolah, in poleg 75 katehetov na ljudskih šolah, je še 180 laičnih katehetov, ki pomagajo duhovščini učiti verouk. Katoličanov je v Budimpešti nekaj nad 650.000, kar je več ko 61%. Protestantov kakih 180.000, torej nekako 12%. Judov pa je več ko 200.000, skupaj 20% vsega prebivalstva. V mestu je 22 moških in 76 ženskih samostanov. Živahno deluje tudi katoliška akcija, ki prireja poučna predavanja in tečaje.

Narod, ki ne pozna raka

Zamorci, ki pripadajo takojimenoimanim Zamorcem Matehe, ne poznajo bolezni raka. Ni pa ta zadeva tako razveseljujiva, kakor se na prvi pogled zdi. Ti Zamorci namreč tako naglo umirajo, da pri njih povprečna življenjska doba znaša le 19 let. Ker pa je bilolezenja v prvi vrsti bolezen višjih življenjskih let, je razumljivo, da ne poznajo raka, ker pač prežgodaj pomrjejo.

Kako raste jesen

Jesen raste počasi. V štirih letih svoje rasti zraste le toliko, da si iz štiri leta starega jesena moreš urezati popotno palico.

Pravljica se je uresničila

Od z darjeve hčerke do tovarnarice

Iz Milana poročajo tole življenjsko zgodbo mladega revnega dekleta:

V Turinu je pred leti živela mlada deklica, hčerka revnega zidarja Gianina Popolo. V hiši svojih staršev je revno živela in večkrat so morali stradati. Sicer pa je bila Gianina bišter in dober otrok. Ko je dokončala ljudsko šolo, je morala iti služiti, da je pomagala staršem. S 14. letom je morala v Milan za sobarico v nekem hotelu.

Ko so njene tovarniške zvečer bile proste in so mišile le na zabavo, se je mlada Gianina zaprla doma v svojo sobico, izvelila iz kovčka svoje knjige ter se učila. Učila se je tujih jezikov. Druge tovarniške so se zaradi tega iz nje norčevale, za kar pa se Gianina ni zmenila. V nekaj letih je deklet že dobro znalo tri tuje jezike, med drugim angleščino. Tudi sicer se je tako izobrazila, da bi se bila pred njeno izobrazbo morala skriti marsikaka hčerka imenitne in bogate hiše.

Kmalu ji služba hotelske sobarice ni bila več po godu, nakar je dobila službo sobarice v bogati zasebni hiši. V družino, kjer je Gianina služila za sobarico, je nekega dne prišel na obisk star čudaki Anglež. Ta mož se ni malo začudil, ko je zvedel, da sobarica te hiše govori gladko angleški jezik. Zanimal se je za deklet ter izvedel njeno zgodbo. Ko je Anglež odhajal, ji je dal lepo napitnino ter ji še v slovo rekel, da jo čaka lepa bodočnost, če ostane tako pridna in poštena. Potem pa so minila leta in Anglež so že vsi pozabili.

Med tem je Gianina dosegla starost 22 let. Nekega dne je dobila od policije povelje, naj se s svojimi dokumenti zgleda na policijo. Vsa začudena je šla tjakaj, kjer se je morala izkazati, da je res ona Gianina Popolo. Ko se je policija o tem prepričala, ji je povedala, da je tisti bogati Anglež umrl ter njo postavil za edino dedinjo svojega premoženja. V oporoki je zapisal Anglež: »Svojim velikim tovarnam ne vem boljšega dediča in naslednika kakor sobarico Gianino Popolo, ki je kakor nalašč za to, da postane voditeljica mojih tovarn.

Gianina je res pospravila svoje kovčke ter odpovala v angleški Manchester, da tamkaj začne novo življenje, o kakršnem nikdar niti sanjala ni. Kajpada pa je nova ravateljica teh industrij imela splošno velike težave. Ravateljcem nikakor ni moglo v glavo, da bo poslej njihov gospodar nekdanja sobarica, ki ima le ljudskošolsko izobrazbo.

Toda podjetna in vztrajna deklica je te težave premagala. Pridobila si je kmalu velik ugled. Čez nekaj časa si je na univerzi v Cambridgeu pridobila celo doktorski naslov in danes je ugledna osebnost angleškega gospodarskega življenja.

Ali ni čudno, da se dandanes, ko je vse na svetu tako polno žalostnih in resnih zadev, morajo dogajati take pravljice zgodbe?

Vera v ruskih vaseh

Glasilo komunistične mladine v Sovjetiji »Komsomolskaja Pravda« od 1. marca prinaša poročilo komuniste Marinjanja, ki poroča, da je neki popotujoči ruski pop v vasi Agejevščina v okolici Smolenska z dovoljenjem staršev krstil nič manj kakor 18 otrok, ki so bili stari 5 do 15 let. Med krščenjem je prebiral sveto pismo, kar je na ljudstvo napravilo silen vtis. Poročevalec naglašja, da se je treba bolj brigati za počenje teh popotujočih popov, ker je njihov vpliv v kmečkih kolektivih zelo velik. Sploh pozivlje sovjetsko vlado, naj z odločnimi ukrepi odpravi te in take »nerednosti«.

Kaj pravi kino

V Matici

Bujna in pestra opereta »Tarantela« od Rudolfa Frimla, ameriške proizvodnje, vpliva z bogatim ozadjem samih naglo spreminjajočih se slik zares po španeko, kakor smo si to včasih v duhu slikali. Privlačnost je v razkošnih prizorih in zares dobri glasbi. Vse šumi, se leskeče in življenjsko resnično utripa, tako da komaj slediš temeljni črti vsebine. To je pač film, kakor je, dasi zgodovinsko podčrta, nalašč ustvarjen za to sodobno valovanje naših živcev. Je pa tudi junakinja tega filma, Jeanette MacDonaldova, torej igralka, ki je privlačna glede na igro, ples in glede na svoje petje. »Tarantela« bo brez dvoma privabila dobi gledalcev.

Konec Avstrije

Ljudske množice na Dunaju (Opernring) v petek zvečer pričakujejo zgodovinskih dogodkov.

Novi voditelj avstrijske vlade dr. Seyss-Inquart.

Dr. Edvard Glaise-Horstenau, novi avstrijski podkancler.

IVANHOE

Št. 80.

Templar pove, kaj hoče

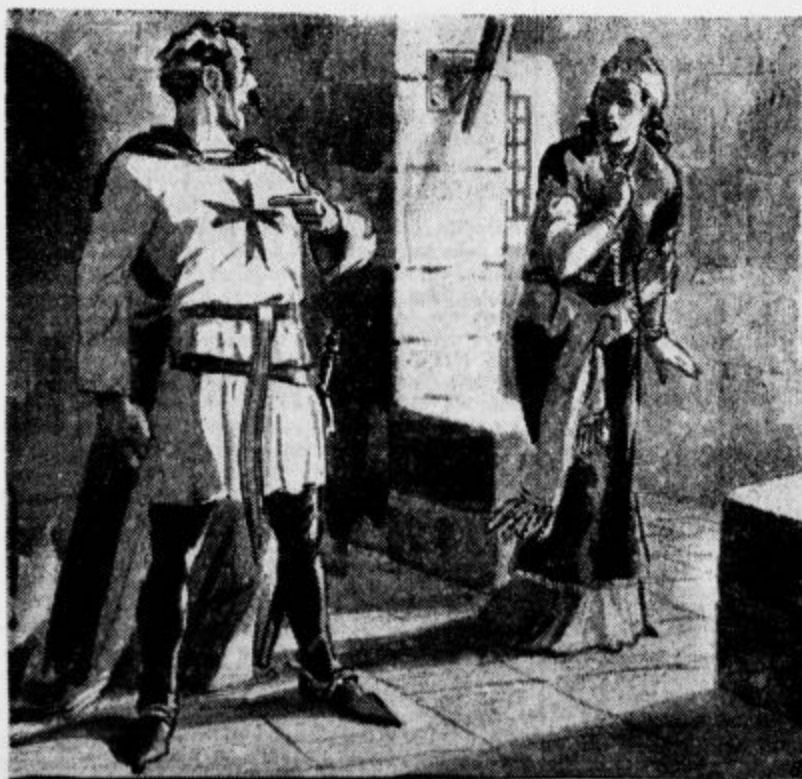
»Poglej!« je zaklical zakrinkani ter odgrnil svoj plašč. »Poglej na moje prsi, kjer boš videla znamenje mojega reda. Sedaj lahko sprevidiš, da ni govora o zakonu med nama. Manjše norčije pa mi bo moj red lažje spregledal. Mi, ki smo varuhi Salomonovega templja, se držimo Salomonovega zgle-da in zahtevamo zase iste pravice, ki so bile tudi njemu dovoljene.

»Lopov!« mu je deklet zabrusilo v obraz. »Celo s Svetim pismom bi rad opravičeval svojo razuzdanost!

Taka žalitev je templarja tako razkačila, da se mu je oko hudobno zablistalo. »Dosljej sem skušal pohlevno govoriti s teboj, golobčica. Toda nikar ne pozabi, da si moja jetnica ter da zahtevam plačilo zmagovalca!

»Res je, da sem le slabotna ženska,« je odvrnila Rebeka, »in da ti po moči še daleč nisem kos. Vendar bom tvojo podlost raztrgala po vsej Evropi in voji redovni bratje naj te zaradi mene prekolnejo!

»Da, da, vsekakor si modra ženska,« je moral priznati vitez Briand, ki je uvidel, da njene grožnje niso prazne besede. »Vendar boš morala imeti krepkejši glas, če naj te kdo sliši le en korak zunaj tega zidovja. Bodi pametna in vdaj se usodile!

Celje

c Rdeče rože v celjskem gledališču. Drevi ob 8 bo uprizorila ljubljanska drama v mestnem gledališču duhovito družabno komedijo italijanskega dramatika Alda Benedettija. Predstava je izven abonma. Popoldne bo ob 4 mladinska predstava »Snežulčica«, čarobna pravljica v osmih slikah. Vstopnice dobite v predprodaji v Slomškovi tiškovni zadrugi.

c Občni zbor ZZZ bo danes ob pol 7 zvečer v Domu v Samostanski ulici. Vrli prijatelji mlade delavske organizacije vabljene.

c Društvo hišnih posestnikov za Celje in celjski okraj ima svoj redni letni občni zbor v četrtek, dne 17. marca ob pol 8 zvečer v dvorani Obrtnega doma v Celju.

KINO METROPOL - CELJE THEODORA

Duhovito filmsko delo o ženi, ki je živela dvojno življenje po noveli Mary Mc Carthy. - Irene Dunne

c V Vošnjakovih ulici 1 je v nedeljo zaspala v Gospodu v 73. letu svoje starosti zasebna Antonija Singre roj. Gorše. Pogreb bo danes ob 5 popoldne ob hiše žalosti na mestno pokopališče. Naj v miru počiva! Svojem naši iskreno sožalje.

c Pantič Marija podlega poškodbam. V nedeljski številki smo poročali o žalostnem primeru iz Starih Slemen pri Konjicah, ko je v prepriku Koceljca z Rancigajavo v razburjenosti zamahnila po Pantičevi Mariji, ki je branila otroka, s sekirjo po glavi in ji zdrobila lobanjo. Nesrečnica je včeraj ob 6 jutraj izdihnila.

KINO UNION CELJE

Danes zadnjičkrat ekspedicijski film »BORNEO«. - Jutri film »VELESTO«

c Obsojanja vredna škodoželjnost. V soboto zvečer se je peljal po cesti s kolesom 49letni delavec Sivko Martin iz Hrašovca pri Sv. Jurju ob juž. žel. Na srečo je vozil, ker se je truden vračal iz službe, precej počasi. Ker pa je bila tema, ni videl, da je hudooben človek zavilil čez cesto hoda, čez katerega je padel ubogi delavec. Pri padcu si je zlomil levo nogo v kolku. Oblast je storila vse potrebne korake in bo storila prav gotovo zelo etrogo kaznovo. Nesrečnega so pripeljali v celjsko bolnišnico.

c Jutri, v sredo ob pol 8 zvečer bo v Domu redni sestanek Fantovskega odseka. Pridite točno in polnoštevilno!

Iz naših organizacij

Fantovski odsek in Dekliški krožek v St. Vidu nad Ljubljano priredita 19. marca, na praznik sv. Jožefa, veliko telovadno akademijo s sodelovanjem godbe »Sloga« iz Ljubljane in Prosvetnem domu. Spored, ki se prične ob pol 4 popoldne, je izredno pester. Vse prijatelje slovenske mladine vabimo, da s svojim obiskom poštastijo praznik naših fantov. Vstopnice se dobijo v predprodaji v trafikah Kautman.

Dev. Mar. v Polju. Na praznik sv. Jožefa ob pol 4 priredi fantovski odsek v Prosvetnem domu telovadno akademijo s prav bogatim sporedom. Sodeluje tudi dekliški krožek. Pridite pogledat, kaj vse se je naša vrla mladina naučila v zimskih večerih.

Hotedričica. Prosvetno društvo priredi v Ljudskem domu Gregorinovo pasijonsko dramo »V času obiskania«. Prva predstava bo na praznik sv. Jožefa, 19. marca ob 8 zvečer, druga v nedeljo, 20. marca ob 3 popoldne.

Radovljica. Veliko akademijo priredi na Jožefovo v Radovljici fantovski odsek. Za to prireditve se naš fantovski odsek skrbno pripravlja že vso zimo in bo zato akademija v vsakem oziru gotovo vsestransko zadovoljila vse, ki se je budo udeležili. Pred telovadnim nastopom bo primeren slavnostni nagovor. Vabimo vse slovensko zavedne Gorenjce na to našo prireditve. Nasvidenje na Jožefovo v Radovljici!

Razpis

Občina Majšperk, okraj Ptuj, razpisuje praga-matično mesto

obč. delovodje-pripravnika

Šolska izobrazba: 8 razredov srednje šole (z zaključnim izpitom) ali njej enake strokovne šole.

Prednost imajo prosilci z upravno prakso, odnosno s strokovnim izpitom v smislu § 91. zakona o občinah. - Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z listinami po členu 7. in 8. uredbi o obč. uslužbenecih, je vložiti do 15. aprila 1938 pri tej občini.

Maurice Leblanc:

61

Izredne pustolovščine Arsena Lupina

Otok tridesetih krst

»Ali mislite, da Vorski končno ni uganil za to sodelovanje, ki je očitno glavni vzrok njegove pogube? In mislite, da na to slučajnost Oton ni pomislil? Bodite uverjeni, da je. Kajti če bi Vorskega odvezal z drevesa, bi ta ubil svojega pomagata, vsaj zato, da se maščuje in dobi nazaj tisti petdeset tisoč frankov. Toda Oton ga je prihitel. Vorski je bil brez moči, lahek plen. Ubil ga je. Šel bom še dalje: Oton, ki je bojazljivec, ga niti ubil ni. Čisto lepo je Vorskega pustil na drevesu. In v tem primeru bo kazni popolna. Ali sta sedaj zadovoljna, prijatelja, in je valjna potreba po pravici nasiljena?»

Patrik in Stefan sta molčala, ker je na nju napravil mučen vtis strašni prizor, ki ga jima je priklical v spomin don Luis.

»Prav sem imel, da nisem zahteval od vaju, da bi izreka obsojdo tam pod hrastom, nasproti živemu človeku! Mislim, da bi sodnika takrat pomisljala izreči tako obsodbo.

In tretji sodnik tudi, ali ne. Vselej, ki si občutljiv in emirizav? Tudi jaz sem tak kot vi, prijatelji. Ni mi nemo tisti, ki bi kaznovali in ubijali. Toda premislite, kaj je bil Vorski, kaj je vse storil! Trideset žrtve, rafinirano mučenje in ne vem, kaj še vse! Čestitajte mi, da sem za končnega sodnika izbral usodo in za odgovornega rablja odurnega Otona. Naj se zgodi božja volja!»

Nič več niso mogli razložiti sarske obale. Izginila je v temi, v kateri sta se potapljala morje in nebo

Vsi trije možje so molčali. Mislili so na mrtvi otok, opustošen od blaznosti enega človeka, na mrtvi otok, kjer bo obkrožalec kmalu našel sledi nerazumljive drame, podzemeljske izhode,

Poključka avtomobilska nesreča pred sodiščem

Ljubljana, 14. marca.

Strašna avtomobilska nesreča, ki se je 19. okt. popolne lani primerila na ovinku km 4.4 ceste Poključka—Gorje in ki je zahtevala kar 3 smrtno žrtve, je bila danes predmet nad 2 uri trajajoče razprave na ljubljanskem okrožnem sodišču. Razpravo je vodil sodnik-podrednik g. Joža Kokalj.

Državni tožilec dr. Leon Pompe je obtožil 22letnega šoferja Marjana Sušnika, ki je takrat vodil velik tovorni avto, prestopka zoper varnost javnega prometa, za življenje ljudi in imovine po § 205/II k. z. Ljubljancin Marjan Sušnik, ki je sicer znan kot vesten in trezen šofer, je kritičnega dne vozil v tovornem avtu koka za Sport-hotel na Poključku. Tretjič se je vračal nazaj na blejsko postajo. Seboj je vzel v tovorni avto več potnikov. S Poključke sta se pri njem v kabini vozila Ivan Kenda star., najemnik hotela na Poključku in trgovec na Bledu Matko Ulčar s svojim 5letnim sinom Joškom. Na Mrzlem Studencu sta se zadaj vsedla na zaboj še Vera Sodja in posestnik Jakob Kunstelj. Pri km 4.4 na hudem ovinku je šofer skušal prehiteti dva kmečka voznika, ki sta z gozda vozila hlode. Vozniku Černetu se je šofer srečno izognil, prehiteli je hotel nato še prvega Vinka Šilerja. Zavozil pa je tako preveč v stran na mehak teren, da se je tovorni avto prevrnil in zdrčal po travnatem pobočju 10 m v globino.

Prva žrtev je postal hotelir Ivan Kenda, ki ga je v kabini zadušilo. Iz kabine pa sta srečno poskakala šofer in Matko Ulčar s sinčkom. Zadnja potnika Vera Sodja in Jakoba Kunstlja je najprej sunek vrgel daleč v globino, nato pa se je na nju avto prevrnil in ju podsul. Jakob Kunstelj je kmalu umrl, ker je dobil močno razpoko na lobanji. Vera Sodja pa je čez nekaj dni podlegla poškodbam, ki jih je dobila na ledvicah in jetrih.

Obtoženeč, šofer Marjan Sušnik je priznal, da je vozil nekoliko nepravilno, ker ni bil še vajen te gorske ceste, saj je prvokrat po njej vozil. Krivda zadane tudi voznika Vinka Šilerja. Bil pa je t. dan močno utrujen, ker je moral sam na gospodarjev ukaz nalagati, prevažati in razkladati koka za hotel. Do 5000 kg je vsakokrat naložil in vozil. Bil je lačen in brez kosila. Voznik Šiler je znan med šoferji kot trmast človek, ki se noče zlepa ogniti avtomobilom.

Zasižanih je bilo več prič. Sodni izvedenec g. Joso Gorec je med drugim poudaril, da zadane edino obtožena krivda na grozni nesreči. Zasebni udeleženci so predložili sodniku svoje odškodninske zahtevke, ki vsebujejo razne stroške in drugo v skupnem znesku okoli 20.000 din, dalje zahteva žena pok. Jakoba Kunstlja mesečno rento 500 in pok. Kende rento 1200 din.

Marjan Sušnik je bil po omenjenem paragrafu obsojen na 4 mesece zapora, v plačilo stroškov kazenskega postopanja in v plačilo povprečnice

250 din. Zasebne udeležence je sodišče glede njihovih odškodnin zavrnilo na civilnopravno pot. Obtoženeč si je pridržal rok za premislek. Sodnik je zavzel stališče, da gre v tem primeru za ozko gorsko cesto, ko mora biti šofer do skrajnosti previden.

Wiener Sängerknaben

Stara tradicija vokalne glasbene umetnosti, ki je precejvala deške glasove pred ženskimi in ki je zato sprožila organizacije nesteto deških zborov (Sängerknaben), ta tradicija se je do naših dni najčisteje ohranila na Dunaju, kjer obstoja še danes tak deški zbor. V njem se zbirajo najboljši mladi pevci iz vse Avstrije in so deležni v okviru tega zbora poleg skrbne življenjske nege predvsem zelo dvignjene glasbene vzgoje. Zaradi etroge izbire, skrbne glasbene izobrazbe in veled močne in čiste umetniške tradicije si ta zbor razumljivo osvaja lepe uspehe. Obsega sicer komaj kakih 20 pevcev; a vsi ti glasovi so kvalitetni, dobro solani in ker so oprti na živo muzikalnost, sposobni posredovati pravé umetniške užitke.

To smo spoznali na koncertu, ki so ga ti mali dunajski pevci priredili pri nas v ponedeljek zvečer v veliki Unionski dvorani. Na tem nastopu so povezali v spored dela raznih mojstrov od 16. stol. do naših dni in kot sreden člen uprizorili kratko Rosemayerjevo spevno igro po motivih C. Kreutzerja. Nesporno so pevci, ki jih vodi mladi, sposobni dirigent Weninger, pokazali najvišjo raven svoje pevske umetnosti v prvem delu koncerta, kjer so izvedli nekaj del starih mojstrov. Še bolj kot »Sacrum convivium« Benečana da Croceja je zaživel zbor »španskega Benečane« da Vittoria; zgledno izvedena je bila Gallusova motetna umetnost, ki je ni kazil Mozart s svojim »Laudate«. Zlasti skladatelji 16. veka so bili lep primer stilne reproduktivne korektnosti, kot je mogoča še posebno spričo dane tradicije (stilna doslednost je bila celo v oblikah pevcev), in vsega priznanja je bila vredna natančnost te velikažehtne izvedbe. Poslednji del koncerta je nekoliko zapustil prvotno umetniško resnost in se je oprl bolj na lahko stran vokalne umetnosti (skladbe Schuberta, Brahma, Straussa in narodne), da zadrži simpatije najširšega občinstva, kojega večji del je tudi res privleklja bolj preprosto ljubezniva mladost — ki se z resnostnostjo petja družji v privlačno svojstvo, — kot pa stremiljenje po čisti umetnosti. Pod tem istim vplivom je stala tudi spetna igra, kjer so mali pevci razkrili še svoje nenavadne igralne sposobnosti. Vsekakor je v čisto umetniškem pogledu stal na prvem mestu prvi del, kjer so pevski razvili naravnost presenetljivo reproduktivne odlike. Manj je zadoščal poslednji del, ki je v izvedbi umetniško malce popustil — nedvomno na račun glasovne preutrujenosti (iz nje in iz težkega vzdušja tudi rahla distonacija).

Koncert je nudil veliko zadoščenje občinstvu, ki je napolnilo dvorano do poslednjega prostora in je izražalo svoja navdušena priznanja. V. U.

Sport

IV. pokalni table tennis turnir

pod pokroviteljstvom dr. Jura Adlešiča dne 19. in 20. marca 1938. - Določila. 1) Igra se po pravilih J. T. T. Z. in z jogami Wern-Willa. 2) Nastopiti morejo le »JTTS« članjen klubi. 3) Tekmuje se v naslednjih disciplinah: a) moštva (prijavina 30 din); b) single seniorjev (prijavina 10 dinarjev); c) single juniorjev (prijavina 10 din, do 16. leta); d) single juniorjev (prijavina 10 din, do 16. leta). N. B. Moštvo tvori dva igralca. Vsek klub lahko prijavi več moštvev. - 4) Prijave z imeni tekmovalcev in v kateri disciplini žele tekmovali, se priključijo prijavnino je poslati na naslov: SK »Korotana«, Rakovnik 6, Ljubljana, do vključno 16. marca t. l. Prijave brez prijavnine se ne bodo upoštevale! 5) Zrebanje bo 16. marca ob 18.30 v klubskih prostorih »Korotana« na Rakovniku. Klubi, ki bodo tekmovali, lahko pošljejo po enega zastopnika. 6) Discipline pod 3a in 3c se odigrajo po cup-sistemu na dva dobljena seta. Finales discipline pod 3b igrajo zadnji stitje po sistemu na točke, vsak z vsakim, na dva dobljena seta. 7) Protesti se bodo upoštevali le, če bodo predloženi turnirskemu vodstvu najkasneje pol ure po odigrani partiji in s prilogo 20 din, ki je v primeru ugodne rešitve vrne. 8) Nagrade: prvi v vsaki disciplini prejme prehodni pokal, ki preide v trajno last, če si ga osvoji trikrat zaporedoma ali petkrat v presledkih. Drugi v vsaki disciplini prejme praktičen dar, tretji diplomu. 9) Turnir se odigra v dvorani »Korotana«, Rakovnik 6, Ljubljana. Začetek turnirja 19. marca ob 18 do 20 in 20. marca ob 8 do 12 in od 14 do 22 ure. Igralec, ki ni ob času, ko mora odigrati partijo, na mestu, avtomatično izpade. 10) Vodstvo turnirja: g. Sah Maks, vodja turnirja, g. Djinovski, vrhovni sodnik, g. Pokovec Jože, delegat JTTS.

Za turnir vlada veliko zanimanje zlasti med zagrebškimi klubi. Praktična darila za drugo pla-

sirane so nam blagovolili nakloniti: za moštva: tvrdka »Spectrum«; za seniorje in juniorje: predsednik mestne občine dr. J. Adlešič.

Dolina Triglavskih jezer

Smučarji so toliko lepoti, da je je mogoče »zagledati« v toliko krasnih, smučarskih terenih, ki jih najdemo na Komnu. Pod slikovito Triglavsko stoji planinski dom »Koca« pri Triglavskih jezerih. Koca pri Triglavskih jezerih v bližini 1933 m je ona izmed najvzvišjih planinskih smučarskih postojank v Triglavskem pogorju. V sredini divjeromantičnega okolisa stoji lepo zavetišče, ki razpolaga s toplo kurjenimi sobami, primernim skupnim ležiščem, prijetno obednico s toplo pečjo ter izborno prehrano ob potrebi prijazne oskrbe Ivanke. Prijazna postojanka, ki je oskrbovana od 15. marca 1938 dalje, je zelo primerna za smučarje, ki nameravajo več dni bivati na smučnih poljanah doline Triglavskih jezer. Okolice planinskega doma nudijo slozno izprehode, ugodna valbišča in namore raznovrstne izlete za vsakršne tipe smučarjev. Takoj južno pred koto je majhno terišče, obsevan smučarski svet pa leži tik za koto na severovzhodni strani v bregu z redkimi macesni. Najlepše prilike za smučanje pa najdete po dolini Zajezera, v okolici tretjega »Zelenega« jezera in navzgor proti Hribaricam.

Dostop je najprikladnejši od Zlatoroga ob Boh. jezera, kamor je redno avtomobilska zveza z žel. postaje Bistrica — Boh. jezero, preko Komne, kjer se smučar okrepča v prijaznem planinskem domu ter nato nadaljuje pot, sledoč zimski markacije po smučarskem terenu brez nevarnosti plazov. Prvi polet je pri tako zvani »Beli skali«, kamor pripelje v dvh urah, nato še kratek vzpon in po nadaljnji uri pripeš pred koto pri Triglavskih jezerih, kjer najdete vse ugodnosti.

O številnih smučarskih izletih od koto pri Triglavskih jezerih pod Hribarico, na Komno, na Ovtarico, na Dedno polje itd. bomo poročali prihodnje. Primerno je, da si pravosčasno zagotovite prostor v tej priljubljeni smučarski postojanki v dolini Triglavskih jezer. Podrobne informacije prejmite ali pisмено ali telefonično (40-55) v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 4-1. Svoj prihod prijavi pravčasno oskrbnici Zvon Ivanke, Srednja vas v Bohinju, ki preskrbi tudi nosila.

»Toliko kakor jaz, seveda razen imena Vorski.«

»Ali pa pozna Vorski vlogo?«

»Da, toda nekoliko omiljeno. Vorski je zanj pobežli ujetnik, ki je verjel sarskiim zgodbam in je, da bi se polastil Božjega kema, izpolnil preokbo, ki se je tikala njega — prerokbo, od katere sem Francu nekaj stihov zamolčala.«

»In Elfridino vlogo? Njeno sovraštvo do vas, njene grožnje?«

»Neumne besede, katerih pravega pomena tudi jaz sama ne razumem,« sem mu rekla.

Don Luis se je smejal.

»Razlaga je nekoliko okrajšana,« je dejal, in mislim, da Franc dobro ve, da morajo ostati nekateri deli drame in tudi bodo ostali nepojasnjeni. Glavno, ali ne? je to, da ne ve, da je Vorski njegov oče.«

»Ne ve in ne bo nikoli vedel.«

»In potem — na to sem namreč hotel s tem priti — katero ime naj on ima?«

»Kaj hočete reči?«

»Da, žigav sin naj misli, da je? Kajti dobro veste, da moremo zakonito resnico samo tako dokazati. Franc Vorski je našel smrt pri brodomu kakor njegov stari oče pred štiripajstimi leti. Vorski pa je umrl pred enim letom, ubit od svojega prijatelja. Zakonito ne živita več ne eden ne drugi, torej?«

Veronika se je zasmejala in zmajala z glavo.

»Toda pa jaz ne vem. Položaj se mi zares zdi nerazrešljiv, toda vse se bo uredilo.«

»Kaj?«

»Ker ste vi tukaj.«

Sedaj se je smejal on.

»Torej se mi ni treba več truditi, ker se ne izplača. Saj se vse uredi samo po sebi. Čemu bi se trudil?«

»Ali nimam jaz prav?«

»Da,« je krepko odgovoril. »Tista, ki je toliko pretrpela, ne sme imeti nobene neprijetnosti več. In od sedaj naprej vas ne bo ničesar več zadelo,

Dva problema:

prhut izpadanje las

Ena rešitev:

Silvikrin

Lotion Silvikrin. Za delotvorno vsakdanje negovanje las; polepšava lase, prepreči izpadanje las ter ohrani tožo glave zdravo in brez prhuta. To je edina voda za lase, ki vsebuje prirodno hrano za lase Neo-Silvikrin.

Neo-Silvikrin. Ta koncentrirana naravna hrana za lase uporablja se proti trdovratnemu prhutu, v resnih slučajih izpadanja las, pri oslabilih lasnih koreninah, pri obolelih mestih in kadar preti plešavost.

Shampoo Silvikrin. Blago sredstvo za pranje las, za snaženje in zaščito lasišča in las. Njegova obilna pena vsebuje naravno hrano za lase Neo-Silvikrin in deluje kot balzam na tkivo lasišča.

Dobi se v vseh strokovnih trgovinah. Y-406-H

J. Z. S. Z. (službeno). V torek 15. t. m. bo ob 20.30 seja upravnega odbora. Prosimo vse gg. odbornike, da se seje udeležijo točno in polnoštevilno. Seja tehničnega odseka pa bo v četrtek, dne 17. t. m. ob 20.

Seja celokupnega odbora za proslavo jubileja 30-letnice slovenskega kolonizatorstva bo drevi ob 8 pri »Novem svetu«. Vse gospode, ki so se udeležili obeh prvih sestankov kakor tudi druge, vabi k sigurni udeležbi Kolesarska podzveza Ljubljana.

Radio

Drugi programi

Torek 15. marca: 11 Solška ura: 8 kolesom na parisko razstavo — dialog (g. Mirko Demšar) — 12 Operni odlomki (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Operna glasba (Radijski orkester) — 14 Napovedi — 18 Uspavanka in podoknice (plošče) — 18.40 Narodnostno občestvo (g. prof. dr. Stanko Gogača) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nacionalna ura: Mesečni kulturni pregled — 19.30 Zabavni zvočni tečaj — 20 Večer ruske glasbe, sodbojstvo: g. Milena Struškaj-Verbova, Aleksander de Make, prof. M. Lipovsek (spremljava na klavirju) in Radijski orkester — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Citraški koncert (g. Vilko Skok).

Sreda 6. marca: 12 Zvoki iz daljnih dežel (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Salonski kvartet — 14 Napovedi — 18 Mladinska ura: O izvoru in pomenu pravilje (g. prof. Fr. Vodnik) — 18.20 Harmonika igra (plošče) — 18.40 Gospodarska in socialna zgodovina gorenjskih mest — merkantilizem (g. dr. Jože Zontar) — 19 Napovedi, poročila — 20.30 Nacionalna ura: Zgodovinske najdbe v Jugoslaviji (dr. Nikola Vulić, univ. prof.) — 19.30 Uvod v prenos — 20 Premos iz ljubljanske opernega gledališča, v I. odmeru: glasbeno predavanje (g. V. Ukmar), v II. odmeru: Napovedi, poročila.

Programi Radio Ljubljana

Torek 15. marca: Belgrad: 20 Narodne pesmi — 20.30 Komorni koncert — 21.30 Zabavna glasba, — Zagreb: 20 Igra — 20.30 Klavir — 21 Orkestr. koncert — 22.30 Jaz — Dunaj: 19.50 Zabavna glasba — 22.30 Komorna glasba — 23 Plesna glasba — Budimpešta: 19.15 Orkestralni koncert — 23 Igranski orkester — Rim-Bari: 21 Masezanijeva opera »Cavalleria rusticana« — Praga: 20.35 Zbor — 22.15 Plesna glasba — Varšava: 21 Simfonični koncert — 22 Salonski orkester — So. lja: 20.30 Narodna glasba — 22 Vokalni koncert — 22.45 Ruske romane — 22.45 Lahki in plesna glasba — Berlin: 19.10 Zabavna in plesna glasba — Königsberg: 19.10 Plesna glasba — 21 Opera — Hamburg: 19.10 Orkester in zbor — Bratislava: 19.40 Klavir — 20 Orgle — 21 Pesta glasba — Köln: 19.15 Orkestralni koncert — 20.10 Filmske novosti — 20.30 Plesna glasba — Stuttgart: 20.15 Händlov ciklus — Bernmünster: 20.10 Simfonični koncert — Monte Ceneri: 20 Mozartova opera »Impresario«.

to vam prisegam. Vi ste proti očetovi volji vzeli za moža daljnega sorodnika, ki je umrl in vam zapustil sina Franca. Sina je ugrabil in odpeljal na Sarek vaš oče, da bi se maščeval. Ko je vaš oče umrl, je bilo izbrisan ime Hergemont in ničesar več ni, kar bi epominjalo dogodkov vašega zakona...«

»Toda ostane moje ime. Zakonito ostanem v državnih zapisnikih še vedno Veronika d'Hergemont.«

»Vaše dekliško ime je izginilo pod imenom žene.«

»Torej pod imenom Vorski?«

»Ne, ker niste vzeli za moža Vorsekega, ampak daljnega sorodnika, ki se je imenoval?«

»Ki se je imenoval?«

»Janez Maroux. Tu je potrdilo, ki legalizira vašo poroko z Janezom Marouxom. Kakor potrjuje ta dokument, je ta poroka zaznamovana v zapisnikih.«

Veronika je zmeheno pogledala don Luisa.

»Pa zakaj, čemu to ime?«

»Čemu? Da se vaš sin ne bo več imenoval Hergemont, kar bi klicalo v spomin nekdanje dogodke, ne Vorski, kar bi epominjalo na izdajalčevo ime. Tu je njegov kresni list, Franc Maroux.«

Zardela je in v zmedni ponovila:

»In zakaj ste izbrali prav to ime?«

»To se mi je zdelo pripravno za Franca. To je ime Stefana, pri katerem bo Franc še dolgo živel. Lahko boste rekli, da je Stefan sorodnik vašega moža in vaša neklonjenost do njega bo tako vsem razumljiva. Tak je moj načrt. Ne nudi, bodite prepričani, nobene nevarnosti. Kadar se človek nahaja v položaju, v kakršnem ste vi, je treba rabiti prav posebno sredstva in korenito vao stvar zagrabiti, četudi ne vedno zakonito. Toda storil sem brez pomisljanja; imam namreč arečo, da razpolagam s sredstvi, ki jih nima vsakdo. Ali odobravate?«

Veronika je prikimala:

»Da, da.«

Zobite so to izdali....
Samo z Botot peno se paste po-
stanejo zobje beli v kratkem času.
Kupite še danes reklamno 3-
tubo za 5.- Din 5.-
Uspeh vas bo navdušil.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pletilna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

18 let staro dekle

zmožna hišnega dela ter nekoliko gostilne in šiva-
nja - išče službo. - Gre
tudi k stari ali bolni
osebi kamorkoli. Ponudbe
v upravo »Slovenca« pod
št. 3025 (a)

Službodobe

Krojaškega pomočnika
za velike kose, sprejem.
Kajtna, Litija. (b)

Krojaškega pomočnika
za damska dela, sprejme
Mestnišek, Bernekerjeva
št. 14, Moste-Ljubljana

Trgovsko pomočnico
ali pomočnika sprejem.
Kavcija 1000-2000 din.
Ponudbe v upravo »Sl.«
pod »Dobra moč« št. 3899

Krojaškega pomočnika
damskega, prvovrstnega,
za plašče in jope, sprej-
me T. Kunc - Ljubljana,
Aleksandrova cesta 5-II.

Brivskega pomočnika
(damskega), perfektnega
v vodni ondulaciji in bu-
bi striženju - sprejme ta-
koj salon Gjud Aleksan-
der, Ljubljana, Kongres-
ni trg 6. (b)

Breskve in marelice

20 najboljših breskvinih sort, od julija do oktobra
zorečih, v grmičasti obliki Din 120.—. • 10 mare-
ličnih dreves v najboljših sortah
Din 120.—. Vsako drevo z imenom

Sadjarstvo Dolinšek - Kamnica, p. Maribor

Novo! Novo! Samo Din
Tkalske statve 48.-
Brisače šale, pasove, torbice itd.
— vse to lahko izdelate hitro in
enostavno
Razumljiva pojasnila priložena vsakemu aparatu!
S. MILLER, ZAGREB, Preradovičeva 5
Naročila z detale izvršujemo takoj po povzetju

Centralni trg čehoslovaške industrije Praški eksportni sejem

od 11. do 20. marca 1938
tako za Leipzigom

50% popust na čehoslovaških železnica. 25-50% na inozemskih
železnica. porobnih in zračnih linijah. — Nadaljne informacije in
sejmske izkaze dobite pri zastopniku Praškega vzorčnega velesejma.

ALOMA COMPANY d. s. o. z. Ljubljana, Aleksandrova 2/1
ČEHOSLOVAŠKI KONZULAT — PUTNIK, Tyrševa cesta
ali direktno pri Direk. praškega velesejma Praga VII., velesejm. palača

Zahvala

Vsem, ki ste z nami sočustvovali in nas tolažili ob ne-
nadomestljivi izgubi naše ljubljene mamice, stare mamice, tete
in tašče, gospe

Marije Jereb roj. Ogrin

vdove poštnega poduradnika v pokoju

jo obsuli s cvetjem in počastili na katerikoli način njen spomin.
in vsem, ki ste drago pokojnico v tako častnem številu spremili
na njeni zadnji poti, naša prisrčna zahvala.

Rožna dolina, dne 14. marca 1938.

Rodbine: Jereb, Knez, Strukelj, Golob, Zalar.

Razno

Brezplačno zavojček

Dostalovega toaletnega
blazna za poskušanje. —
Uspeh po prvi uporabi.
Mozolji, ogrci, nečistosti
obrazu izginejo. Pošljite
za stroške 2 din v znam-
kah »Kemikalija«. Novi
Sad 144. — V apotekah,
drogerijah originalni
karton 80 din.

Vnajem

Lokal za trafiklo

ličem v centru na pro-
metni točki. Kos, Poljan-
ska cesta 20. (m)

Sobe oddajo

Prazno sobo

parketirano, poseben vhod
— oddam s 1. aprilom. —
Sv. Petra cesta 14.

Prodamo

Novosti vseh oblačil

šport, kamarn oblake,
perilo itd. — najceneje!
Presker, Ljubljana. (1)

Semena

gospodarska
vrtna
cvetlična
vrtno orodje
kupite dobro in poceni
v trgovini

Domini Bezenšek

Ljubljana
palača Ljudske posojilnice

»Zindmaschine«

v prav dobrem stanju, iz-
vratno delujočo — prodaj
Ločniškar, Šmartno pod
Šmarno goro. (1)

Vrtnice

na prostem, brez umet-
nih pripomočkov odgoje-
ne, nove sorte, v pre-
krasnih barvah, 10 niz-
kih vrtnic 60 din, 20 niz-
kih vrtnic 100 din s pošni-
nino in zavojnico vred.
Slabše sadike polovico
cenejše. Vsaka sadika
druga barve z imenom.
10 visokih vrtnic franco-
zela postaja naročnika,
skrbno zavite v 10 sortah
135 din. — Navodila za
oskrbovanje priloženo!

Sadjarstvo

bratov Dolinšek
Kamnica, pošta Maribor

Sveža jajca

zajamčena, 720 kom. 400
din, franco vozina pošila
G. Drechsler, Tuzla. (1)

Sir

ementalski in trapiet —
nudi Mlekarska zadruga
Predoselje, p. Kranj. (1)

Originalna

erfurtška semena
dobite v trgovini Pintar,
Ljubljana, Gosposvetska
cesta 14 (Novi Svet). —
Telefon 23-67. (1)

KOLESA

najnovejši letošnji modeli
v največji izbiri že od
din 550.— naprej.

Nova trgovina
Ljubljana - Tyrševa cesta 36
(nasproti Gospodarske zveze)

Denar

Hranilne knjižice

vrednostne papirje,
delnice, 3% obveznice
vnovčujemo po najvišji ceni
tako v gotovini.
Kupoprodaja nepremičnin
Kupujte srečke državne
razredne loterije v moji
kolekturi »Vrelec sreče«.

AL. PLANINSEK

LJUBLJANA
Beethovnova ulica 14.

BANČNO KOM. ZAVOD

MARIBOR
Aleksandrova cesta 40
kupi takoj in plača
najbolje

hranilne knjižice

bank in hranilnic,
vrednostne papirje:
3% obveznice, bone,
srečke, delnice itd.
valute vseh držav.
Prodaja srečk državne
razredne loterije.

Državna razredna loterija

Ker je spremenjeni loterijski načrt tudi v preteklem 35. kolu s svojo
interesantno izmenjavo našel veliko odobravanje pri kupcih srečk, ker so bile
skoro vse srečke, ki so jih prejeli pooblašteni prodajalci in njihovi podproda-
jalci, razprodane, je državna razredna loterija isti načrt pustila tudi za nasto-
pajoče 36. kolo srečk.

Srečke I. razreda 36 kola so gotove ter izročene v prodajo dne 15. marca
t. l. v 100.000 celih srečkah z žrebanjem:

I. razred 13. in 14. aprila 1938,

II. " 10. " 11. maja 1938,

III. " 9. " 10. junija 1938,

IV. " 7. " 8. julija 1938,

V. " od 11. do vključno 22. avgusta v Beogradu

in od 26. avgusta do vključno 7. septembra t. l. v Skoplju.

Cena srečkam za vsak razred je sledeča: cela Din 200.—, polovica
Din 100.— in četrtinka Din 50.—.

Skupna vrednost dobitkov znaša

Din 64,991.000.—

V tem kolu je 8 premij in sicer: Din 2,000.000.—, 1,000.000.—;
3 po 500.000.—; 1 za 400.000.—; in 2 po 300.000.—.

Poleg teh premij je veliko število dobitkov po Din 200.000.—,
100.000.—, 80.000.—, 60.000.—, 50.000.—, 40.000.—, 35.000.—, 30.000.—,
25.000.—, 20.000.—, 15.000.—, 12.000.—, 10.000.— itd.

V najsrečnejšem slučaju lahko dobite skupno s premijo in dobitkom v
V. razredu na eno srečko

Din 3,200.000.—

Za izplačilo dobitkov jamči država kraljevine Jugoslavije.

Srečke se lahko dobijo pri pooblaščenih prodajalcih in njihovih podprodajalcih
srečk, ki se nahajajo skoraj v vseh večjih krajih.

Podrobna poasnila o loterijskem načrtu in splošnem pravilniku dobite na zahtevo
brezplačno pri vseh pooblaščenih prodajalcih srečk.

Z nakupom srečk državne razredne loterije vsak posameznik poleg osebne ko-
risti, ki jo more imeti, obenem pomaga narodnemu blaginji, obrtništvu, industriji in
invalidom, ker se čisti dobiček od prodaje srečk sorazmerno razdeli v omenjene namene.

Ce želite, da se Vam bo v vsakem oziru dobro in solidno postreglo, tedaj kupite — naročite
srečke Državne klasne loterije pri glavni pooblaščenici kolekturi

SV. VL. ŽIKIĆ i IVKOVIĆ, Beograd

Kralja Aleksandra ulica br. 98 - Telefon 23-1-19

Čekovni račun pri Poštni hranilnici št. 60.025

Vse dobitke izplačujemo takoj. • Najstrožja tajnost. • Navadne poštnine ne zaračunavamo.

Auto-motor

Ford - tovorni

dve toni, ugodno napredaj.
Naslov v upravi »Slovenca«
pod št. 3793. (f)

Motor

do 200 ccm - kupim. Po-
nude z opisom in ceno
v upravo »Slovenca« pod
»Gotovina« št. 3925. (f)

Kupimo

Vsakovrstno

zlatu kupuje
po najvišjih cenah
ERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Objave

Preklie

Nisem plačnik za dolgo-
ve, ki bi jih naredila mo-
ja žena Jožefa. - Alojzij
Hočevar, Rudnik 64. (o)

Zahtevajte povsod naš list!

Umrla je v 74. letu starosti naša dobra mati

Antonija Singer roj. Gorše

previdena s tolažili svete vere.

Pogreb drage pokojnice bo v torek, dne 15. marca ob petih
popoldne iz hiše žalosti, Vošnjakova 1, na mestno pokopališče.
Sv. maša zadušnica bo v sredo, 16. marca, ob 7 v farni cerkvi.

Celje, dne 13. marca 1938.

Žalujoča rodbina: Drogenik - Singer

V globoki žalosti naznanjam, da mi je umrl moj iz vsega srca ljubljani mož, gospod

Mihael Kobale

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, dne 15. marca ob 4 popoldne iz hiše žalosti.
Svete maše zadušnice se bodo brale v naši farni cerkvi. — Prosim za tiho sožalje.
Laško, dne 13. marca 1938.

Njegova neotolajljiva žena Letecija Kobale.